

İnternet Sözlüğü

ACD (Automatic Call Distribution) : Otomatik Çağrı Dağıtımı. Gelen çağrıları merkezi ofisten farklı yerlerdeki çalışanlara yönlendiren cihaz veya servis.

Active matrix (Aktif matriks) : Taşınabilir bilgisayarların sıvı kristal ekranlarında kullanılan teknoloji, TFT olarak da bilinir. Pasif matris (çift taramalı - dual scan) ekranlara göre daha geniş bir açıdan iyi görüntü sağlar.

Adapter (adaptör) : Bir donanım veya elektronik parçanın başka bir donanım veya elektronik parçaya, herhangi bir fonksiyon kaybına yol açmadan bağlanabilmesini sağlayan cihaz.

Add-in : Ana programa eklenebilen ek yardımcı yazılımlar için kullanılır.

Add-on : Bir bilgisayarın kapasitesini artırmak için takılan bir donanım birimi olabileceği gibi, ana yazılımın özelliklerini artıran yardımcı bir yazılım da olabilir.

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) : Asimetrik Sayısal Abone Hattı. Varolan telefon hatları üzerinden yüksek bant genişliğinde sayısal verilerin iletilmesini sağlayan teknoloji. Çevirmeli telefon servislerinden farklı olarak sürekli bir bağlantı sağlar. ADSL, aynı hat üzerinden analog (ses) bilgilerin iletilmesine de izin verir.

Agent : Ajan. İnternet'te bilgi toplayan bir program. Sizin olmadığınız zamanlarda da bazı servisleri periyodik olarak yerine getirebilir. Verdiğiniz parametrelere göre ilgilendiğiniz bilgileri toplar, bunları günlük veya belirlediğiniz periyotlarda size sunar.

AGP (Accelerated Graphics Port) : Üç boyutlu grafiklerin sıradan PC'lerde gösterilmesini sağlayan bir arabirim spesifikasyonu. Intel tarafından geliştirildi.

Algorithm : Bir sorunu çözmek için belirlenmiş kurallar veya işlemler.

Analog : Analog teknoloji, belirli bir frekansdaki alternatif elektromanyetik akımın, değişken frekansdaki işaretlere veya taşıyıcı dalgaların büyüklüğüne eklenmesi ile gerçekleştirilen elektronik iletim. Yayın ve telefon iletişimi analog teknoloji kullanılarak gerçekleştirilir.

Analog-to-digital conversion (ADC) : Analogdan sayısala dönüştürme. Değişken (analog) bir işaretin içeriği değişmeksizin çok seviyeli (sayısal) bir işarete dönüştürülmesi.

Anti-virus yazılımı : Bilgisayarınızın disklerinde bilinen veya potansiyel virusleri arayıp bulan ve yok eden bir program türü.

API (Application Programming Interface) : Uygulama Programlama Arayüzü. Diğer programlarla bilgi alışverişinde bulunan programları yazan programcılar tarafından kullanılır.

Applet : Küçük bir uygulama programıdır. Java diliyle oluşturulur ve bir HTML sayfasına yerleştirilir.

Application Layer : Uygulama Katmanı. OSI (Open Systems Interconnection) referans modelinde 7. katman. E-mail, dosya transferi ve terminal emülasyonu gibi işlemlere servis verir.

Application Server : Uygulama Sunucusu. Dağıtık yapıdaki bir ağda bulunan bir bilgisayarda çalıştırılan sunucu yazılımı. Üç katmanlı uygulamaların bir parçasıdır. Bu üç katman: Kullanıcı arayüzü (GUI), uygulama sunucusu ve veritabanı sunucusudur.

Architecture : Mimari. Bilgi teknolojilerinde, özellikle bilgisayarlarda ve networklerde mimari, genel yapıyı, elektronik komponentleri, bilgisayarın iç yapısını ve işletim sistemini belirler.

ASCII : Metin dosyalarında en çok kullanılan formattır. Bir ASCII dosyasındaki her bir karakter, 7 haneli ikili sayı sistemi ile gösterilirler. Bu şekilde 128 adet karakter gösterilebilir.

Assembler : Temel bilgisayar komutlarından oluşan ve komutları bilgisayar işlemcisinin anlayabileceği şekilde ikili kod durumuna çeviren bir program.

Asynchronous : Zamanuyumsuz. Bilgisayar programlamasında işlemlerin birbirinden bağımsız olarak yapılabilmesidir. İstemci/sunucu modeli kullanılarak sunucular, pek çok istemciden gelen zamanuyumsuz çalışma taleplerini yönetebilirler.

ATM (Asynchronous TRansfer Mode) : Veriyi 53 byte'lık hücrelere bölen ve onları sayısal işaret teknolojisini kullanarak fiziksel bir ortam üzerinden ileten bir anahtarlama teknolojisi. Yüksek hızlı iletimin avantajını kullanmak için tasarlanmıştır.

Authentication : Onaylama. Özel veya herkese açık ağlarda, ağa bağlanan kişinin kimliğinin tespiti için gereklidir. İşlem şifre girilerek gerçekleştirilir.

Authorization : İzin. Sisteme giriş izni vermek. Çok kullanıcıli sistemlerde sistem yöneticisi, sisteme girebilecek kişilere giriş izni ve kişilere bağlı olarak da sistemde yapabileceği işlemler için belirli izinler verir.

B2B (business-to-business) : e-biz de denir. İnternet'te kurumlarla tüketiciler arasında değil de kurumlar arasındaki ürün, servis ve bilgi alışverişi.

Backbone : Omurga. Ağın en ağır trafiği taşıyan parçası; bir binanın içine, şehre veya bölgeye yayılmış olan LAN'ları birbirine bağlar.

Backplane : Bir şasi içindeki arabirim kartı ile veri yolları ve güç dağıtım yolları arasındaki fiziksel bağlantılar.

Backup : Yedekleme. Ekipmanın bozulması durumu düşünülerek dosyaların veya veritabanının başka bir yere kopyalanması işlemi.

Bandwidth : Bant genişliği. Bir ağ kablosunun taşıyabileceği maksimum veri miktarı, bps (bit per second) birimi ile ölçülür.

Barcode : Barkod. Belirli bir ürünü, şahsı veya yeri temsil edecek şekilde çizgi ve boşluklardan oluşturulmuş görüntü. Kod, sayıları ve diğer işaretleri göstermek için dikey çubuk ve boşluk dizilerini kullanır. Kodları okumak için bir barkod okuyucu kullanılır.

Baseband : Temel bant. Tek taşıyıcı frekansın kullanıldığı klasik bir ağ teknolojisi. Ethernet buna iyi bir örnektir. Buna 'Narrowband' da denir. Karşılığı 'broadband'dir.

Baud : Saniyede iletilen işaret sayısını gösteren işaret hızı birimi. Her bir işaret elemanı 1 bit'le gösterilirse, baud yerine bps (bit per second - saniyedeki bit sayısı) de kullanılabilir.

Benchmark : **1)** Bir ürünün veya sistemin ölçüldüğü şartlar. **2)** Belirli bir işletim sistemini veya uygulamayı ölçmek için özel olarak tasarlanmış bir program. **3)** Kullanıcıların iyi tanıdıkları bir ürünle daha yeni bir ürünün kıyaslanması. **4)** Bir ürünün karşılaması gereken performans kriterleri dizisi.

Beta test : Yazılım geliştirmede yazılım testinin ikinci aşamasıdır. Ürün piyasaya çıkmadan önceki testleri içerir. İlk aşama alpha testidir.

Beta version : Beta testi aşamasındaki yazılımın testçilere dağıtılan sürümü.

Binary : Bilgisayarların verileri gösterirken kullandıkları ikili sayı sistemi. Sadece 0 ve 1 sayılarını içerir.

Binary file : Metin dışındaki bilgi formatlarını (grafik, ses, elektronik tablo vs.) içeren dosya. Bir metin dosyası değildir. Bilgisayarın anlayacağı bir şekilde bit'lerden oluşmuş bir dosyadır.

BIOS (Basic Input/Output System) : Bilgisayar açıldıktan sonra sistemin çalışmaya başlaması için işlemci tarafından kullanılan program. Bilgisayarın işletim sistemi ile sabit disk, klavye ve mouse gibi cihazlar arasındaki veri akışını yönetir.

Bit : Verinin en küçük birimidir. Tek bir ikili değere sahiptir, ya 0'dır ya da 1.

Bitmap : Bir görüntü alanını ve her bir pikselin rengini belirler. GIF ve JPEG, bitmap içeren grafik görüntü dosya tipine iyi birer örnektir.

Bit rate : Bit hızı. Sayısal iletişimde, bir iletişim ağının belirli bir noktasından saniyede geçen bit sayısını gösterir. Veri transfer hızı da denir.

Bluetooth : Mobil telefonların, bilgisayarların ve diğer mobil cihazların birbirleriyle, ev ve işyerlerindeki kısa dalga kablosuz bağlantıları kullanan telefon ve bilgisayarlarla kolaylıkla bağlantı kurabilmelerini sağlayan spesifikasyon.

Boolean logic : Bilgisyardaki veriyi sorgulamak için AND, OR veya NOT gibi terimler kullanılan sistem.

Boot : Bir bilgisayarı boot etmek, bilgisayarın belleğine işletim sistemini yüklemektir. Sistem yüklendiğinde, artık bilgisayar kullanıcının herhangi bir uygulamayı çalıştırması için hazır durumdadır.

Bps (Bits per second) : Saniyede bit sayısı. Bir modemin veri iletim hızıdır.

Bridge : Köprü. İletişim ağlarında, aynı protokolu (örneğin Ethernet veya Token Ring) kullanan yerel alan ağlarını birbirine bağlamak için kullanılan ürün.

Broadband : Tek bir iletişim ortamında birden fazla veri kanalı sağlayan iletişimi gösterir.

Broadcast : Yayın. Genelde birşeyi bütün yönler aynı anda yönelme anlamındadır. Radyo veya televizyon yayını, alıcısını doğru işaret kanalına ayarlayan herkesin alabileceği radyo dalgaları üzerinden yapılan bir iletimdir. Bazen bütün üyelere gönderilen e-mail'ler için de kullanılır. İletişimde bir ağ üzerindeki bütün noktalara veri paketi gönderimi için kullanılır.

Broadcast adress : Yayın adresi. Bütün istasyonlara bir mesaj gönderimi için ayrılmış özel adres.

Broadcast domain : Yayın alanı. İletişim alanında, topluluk içindeki bir cihazdan çıkan yayını alacak olan bütün cihazlar topluluğu için kullanılır. Yayın alanı genellikle router'larla sınırlanır, çünkü router'lar yayını geçirmezler.

Broadcast Storm : Yayın fırtınası. Pek çok yayının bütün ağ bölümlerine aynı anda gönderilmesi şeklindeki istenmeyen bir ağ durumu. Bir yayın fırtınası ağın bant genişliğinin büyük bir bölümünü işgal eder ve ağın devre dışı kalmasına neden olabilir.

Browser : Web'de yayınlanan bilgiyi aramak için kullanılan bir yazılım paketi; en çok kullanılanları Microsoft Internet Explorer ve Netscape'dir.

Buffer : Tampon. Donanım cihazları ile farklı hızlarda çalışan veya farklı öncelikleri olan programlar tarafından paylaşılan bir veri alanıdır. Tampon, her cihazın veya işlemin diğerini engellemeden çalışmasını sağlar. İletişimde, iletilen verinin tutulduğu depolama alanı için kullanılır. Tampon, ağ cihazları arasındaki işlem hızı farklılıklarını ortadan kaldırmak için kullanılır.

Bug : Hata. Bilgisayar teknolojisinde, bir programdaki kodlama hatasını gösterir.

Burst : Aralıklı bir işlem sırasında belirli bir miktarda verinin alınması ve gönderilmesidir.

Bus : Bir bilgisayar parçasından diğerlerine gönderilen işaretlerin üzerinden geçtiği, kablolardan veya diğer ortamlardan oluşan fiziksel işaret yolu.

Business intelligence : Kurumsal bilgisayar kullanıcılarının daha iyi karar vermelerine yardımcı olmak için, veriyi toplamak, depolamak, analiz etmek ve ona erişim sağlamak için kullanılan uygulama ve teknoloji kategorisi. Business intelligence uygulamaları, karar destek, sorgu ve raporlama, OLAP (online analytical processing), istatistik analizi, tahmin ve veri arama uygulamalarını içerir.

Byte : Pek çok bilgisayar sisteminde sekiz bit'in oluşturduğu bir bilgi birimi olarak kullanılır. Çoğunlukla bir karakteri gösteren bir birimdir (örneğin, "g", "5" veya "?").

Cable : Kablo. Koruyucu bir kılıf içinde bakır kablunun veya optik fiberin oluşturduğu veri iletim ortamı.

Cable modem : Kablo modem. PC'nizi yerel kablolu TV hattına bağlamanızı ve veriyi 1.5 Mbps hızında almanızı sağlayan cihaz.

Cache : Bir şeyin geçici bir süre saklandığı yer. Web sayfalarını, diskinizdeki browser'in cache dizininde saklayabilirsiniz. O sayfaya tekrar dönmek istediğinizde, browser sayfayı gidip sunucudan almak yerine cache'den alır ve size zaman kazandırır. Bilgisayarlar çeşitli seviyelerde cache içerirler, bunların arasında bellek cache'i (ön bellek) ve disk cache'i vardır.

CAD (Computer Aided Design) : Mimarlar, mühendisler, tasarımcılar, sanatçılar ve teknik çizimle uğraşan kişiler tarafından kullanılan bir yazılım tipi. CAD yazılımları iki veya üç boyutlu modeller yaratmak için de kullanılabilir.

Call center : Çağrı merkezi. Müşterilerden gelen çağrılarla birlikte diğer çağrılarının da bilgisayar otomasyonu yardımıyla yönetildiği merkez.

Carrier : Taşıyıcı. Bilgi teknolojisi alanında, başka bir veri taşıyıcı işaret tarafından modüle edilmiş olan tek frekanslı elektromanyetik dalga veya alternatif akım. İletişim endüstrisinde ise, telefon şirketi veya iletişim servisi veren diğer şirketler için kullanılır.

Category 5 cabling : Kategori 5 kablolanması. Standart UTP kablolanmanın beş derecesinden biri. Veriyi 100 Mbps hızda iletir.

Cell : Hücre. Ağ alanında ATM tipi anahtarlama temel veri birimi olarak kullanılır.

Cell relay : Ağ teknolojisi, küçük, sabit boyutlu veri paketlerine veya hücrelere dayanır. Hücreler sabit uzunlukta olduklarından, donanımda yüksek hızlarda işlenip anahtarlatabilirler. Cell relay, aralarında ATM, IEEE 802.6 ve SMDS gibi protokollerinde bulunduğu pek çok yüksek hızlı ağ protokolünün temelidir.

CGI (Common Gateway Interface) : Bir Web sunucunun aynı bilgisayarda çalışan bir uygulamayla ve uygulamanın da (CGI programı) Web sunucu ile nasıl iletişim kuracağını belirleyen kurallar dizisi. Herhangi bir uygulama, CGI standardına göre giriş-çıkışı idare ediyorsa, bir CGI programı olabilir.

Cgi-bin : Bir Web sunucuda CGI programlarının tutulduğu dizine verilen ad.

CGMP : Cisco Group Management Protocol. IP host'ların ve router'ların IGMP'leri (Internet Group Management Protocol) tarafından bildirilen multicast trafiğini tanımak için Cisco anahtarları tarafından kullanılır. Anahtarlar bu bilgiyi, multimedya ortamındaki trafiği kısıtlayarak yerel ağ bant genişliğini korumak için kullanırlar.

Channel : Kanal. **1)** İletişimde üzerinden işaretlerin aktığı ayrı bir yol. **2)** Radyo ve televizyonda, bir kullanıcının seçebildiği ayrı bir program kaynağı. **3)** Optik fiber iletiminde, ayrı bir ışık dalga boyu. **4)** İnternet'te, yenilenen bilgiyi otomatik olarak gönderen, önceden belirlenmiş bir Web sitesi. **5)** Bilgisayar ve İnternet pazarında, üretici ile alıcı arasındaki kuruluşlar. **6)** IRC kullanımında, belirli bir chat grubu.

Channel-attached : Kanal bağlantısı. Bir bilgisayara veri kanalları (giriş/çıkış kanalları) tarafından bağlanmış cihazlar.

Chassis : Şasi. Bir otomobilin, uçağın, bilgisayarın veya çok parçalı herhangi bir cihazın üzerine kurulduğu yapı.

Checksum : İletim biriminden geçen bit'lerin sayısı. Aynı birimden alıcıda da bulunur. Böylece alıcıya aynı sayıda bit'in ulaşıp ulaşmadığı kontrol edilebilir.

Circuit : Devre. **1)** Elektronikte, elektrik akımının taşındığı iki veya daha çok nokta arasındaki yol. **2)** İletişimde, iki veya daha fazla nokta arasında işaretlerin taşındığı özel yol.

Circuit switching : Devre anahtarlama. Bir çağrı boyunca, çağrıyı yapanla alan arasında olması

gereken özel fiziksel devredeki anahtarlama sistemi. Daha çok telefon ağlarında kullanılır.

Client : İstemci. Ağ üzerindeki bir nokta. Bir sunucu tarafından sağlanan kaynakları kullanan kullanıcı iş istasyonu.

Client/server : İstemci/sunucu. İki bilgisayar programı arasındaki ilişkiyi tanımlıyor. Programlardan biri (istemci), talebini yerine getirecek olan programdan (sunucu), bir servis talebinde bulunur. Bir ağ üzerinde istemci/sunucu modeli, farklı yerlere dağıtılmış programlar arasında uygun bir iletişim yolu sağlar.

Clock speed : Saat hızı. Bir bilgisayarda, işlemcinin çalışma temposunu ayarlayan bir osilatör tarafından saniyede üretilen darbe sayısı. Genellikle MHz (megahertz veya saniyede milyon darbe) olarak ölçülür.

Cluster : 1) Kişisel bilgisayar depolama teknolojisinde, bilgisayarın işletim sistemi tarafından yönetilen, sabit diskteki dosya depolama mantık birimidir. **2)** İletişim teknolojisinde, ortak bir kontrol birimine veya sunucuya veya bir grup sunucuya bağlanmış terminal veya iş istasyonu grubudur. Böylelikle yapılan işler paylaşılabilir veya sunuculardan biri arızalandığında diğeri devreye girebilir.

Coaxial cable : Kablolu TV bağlantılarında, Ethernet veya diğertipteki yerel alan ağlarında kullanılan kablo.

Codec : 1) (coder-decoder) İletişimde, analog işaretleri sayısal bit serilerine ve sayısal işaretleri de analoga dönüştürmek için darbe kod modülasyonunu kullanan cihaz. **2)** (Compression/decompression) Büyük dosya veya programları küçültmek için sıkıştırma ve daha sonra açan özel bir program.

Coding : Kodlama. İkili işaretleri taşımak için kullanılan elektrik teknikleri.

Collision : Çarpışma. Bir Ethernet ağında, aynı anda veri iletmek isteyen iki cihazın yol açtığı sonuç. Veri paketlerinin çarpıştığını tespit eden ağ her ikisini de iptal eder. Çarpışma, Ethernet ağının doğal bir sonucudur.

COM (Component Object Model) : Program komponent nesnelarini geliştirmek ve desteklemek için Microsoft'un bir çalışması. COM+, DCOM ve ActiveX arayüzlerini ve araçlarını içerir.

COM port : İletişim yuvası. Bilgisayarlarda dışardan modem gibi cihazların takıldığı yuva.

Command : Komut. Kullanıcının bilgisayarın işletim sistemine veya bir uygulama programına, bir servisi uygulaması için verdiği özel emir.

Compiler : Derleyici. Belirli bir programlama dilinde yazılmış komutları işleyen ve onları bilgisayar işlemcisinin kullanacağı bir formata dönüştüren özel bir program.

Component : Komponent. **1)** Programlama ve mühendislikte komponent, büyük bir programın veya yapının tanınabilen bir parçasıdır. Genellikle bir komponent, bir fonksiyon veya ona ilişkin fonksiyonlar grubunu sağlar. **2)** Nesne yönelimli programlamada ve dağıtık nesne teknolojisinde komponent, yeniden kullanılabilen bir program parçasıdır. Aynı bilgisayardaki veya dağıtık bir ağda başka bir bilgisayarda bulunan diğerkomponentlerle birlikte bir uygulamayı oluştururlar.

Compression : Sıkıştırma. Zamandan veya yerden tasarruf etmek için verinin boyutunu küçültme işlemi.

Concentrator : Konsantratör. Veri iletim işaretlerini ileriye doğru aktaran cihaz. Bazen uzak erişim hub'ları için de aynı terim kullanılır.

Connectionless : Bağlantısızlık. Sanal bir devre olmaksızın veri transferi yapılmasını tanımlar.

Connection-oriented : Bağlantı yönelimli. Sanal bir devre kurulmasını gerektiren veri transferini tanımlar.

Convergence : 1) Bilgi işlem teknolojisinde, kişisel bilgisayarın, iletişimin ve televizyonun birleştirilip herkesin kullanabileceği seviyeye getirilmesi. 2) İletişim teknolojisinde, ağ topolojisinde

yapılan değişikliği kabul etmek için özel bir yönlendirme protokolü çalıştıran bir grup ağ cihazının hızı ve özellikleri.

Cookie : Bir Web sitesinin sabit diskinize yerleştirdiği bilgi. Daha sonra tekrar o siteyi ziyaret ettiğinizde bu bilgi sayesinde sizi hatırlayacaktır.

Core router : Paket anahtarlamalı yıldız topolojisinde omurganın bir parçası olan router. Çevredeki ağlardan diğer ağlara giden trafiğin tümünün üzerinden geçeceği tek kanaldır.

Cpi (characters per inch) : İnç başına basılan karakter sayısı. Sabit genişlikteki fontlar için kullanılır. Değişken genişlikteki fontlar ortalama bir cpi değerine sahiptir.

Cps (characters per second) : Nokta vuruşlu yazıcıların saniyede bastıkları karakter sayısı.

CPU (Central Processing Unit) : Merkezi İşlem Birimi. Bilgisayar programlarının komutlarını işleyen merkezi birim olan işlemci veya mikroişlemci için eskiden kullanılan bir deyim.

CRM (Customer Relationship Management) : Müşteri İlişkileri Yönetimi. Kurumların müşteri ilişkilerini düzenli bir şekilde yürütmelerine yardımcı olan yazılım ve metodolojiler için kullanılan terim.

CRT (Cathode Ray Tube) : Görüntülerin elektron ışınlarının fosforlu yüzeyine düşmesi ile oluştuğu özel bir tüp. Pek çok bilgisayar monitöründe kullanılır.

CSU/DSU (Channel Service Unit/Digital Service Unit) : Kanal Servis Birimi/Sayısal Servis Birimi. Yerel alan ağlarında (LAN) kullanılan sayısal veri çatılarını, geniş alan ağı (WAN) çatılarına veya tersine dönüştüren modem boyutundaki bir cihaz.

CTI (Computer telephony integration) : Bilgisayar ve telefon ağlarının bir arada çalışmalarını sağlayan yazılım. Çağrıya özel verileri sağlamak için daha çok çağrı merkezlerinde kullanılır.

Cursor : İmleç. Kullanıcının metni gireceği yeri ekranda gösteren işaret

Data mining : Veri arama. Daha önce bulunmayan ilişkileri ortaya çıkarabilmek için yapılan veri analizi.

Data rate : Veri hızı. Belirli bir sürede bir yerden başka bir yere iletilen sayısal veri miktarı.

Data warehouse : Veri ambarı. Bir kurumun çeşitli kaynaklarından gelen verilerin tamamının veya önemli kısımlarının toplandığı depolama alanı. Çeşitli uygulamalardan ve kaynaklardan alınan veriler veri ambarındaki bir veritabanında tutulacak şekilde düzenlenirler ve analitik uygulamalar tarafından kullanılmak veya kullanıcı sorguları için hazır hale getirilirler.

Database : Veritabanı. Kolayca erişilebilecek, yönetilebilecek ve güncellenebilecek şekilde düzenlenmiş olan bir veri topluluğu. Bir veritabanı, satış işlemleri, ürün bilgileri, stoklar ve müşteri bilgileri ile ilgili kayıtları barındırır.

Database management system : Veritabanı yönetim sistemi. Bir veya birden fazla kullanıcının bir veritabanına bilgi girmesine veya veritabanındaki bilgilere erişmesine izin veren bir program.

Debugging : Bir bilgisayar programındaki hataların bulunup düzeltilmesi işlemi.

Decision support system : Karar destek sistemi. Kullanıcıların iş kararlarını daha kolay verebilmesi için verileri analiz eden ve sonuçları kullanıcıya sunan bir uygulama.

Decryption : Başkalarının okumasını engellemek amacıyla şifrelenen bilgilerin tekrar eski formatına dönüştürülmesi.

Dedicated line : Özel hat. Bir kullanıcının veya kurumun günün 24 saati kullanımına hazır olan, iki nokta arasındaki iletişim hattı.

Default : Kullanıcı bir ayar parametresini veya herhangi bir değeri belirlemediği zaman, uygulamanın kullandığı daha önceden belirlenmiş sabit bir değer veya ayar parametresi.

Delay : 1) Kullanıcının başlattığı bir işlemle, işleme karşılık aldığı ilk yanıt arasında geçen süre. **2)**

Belirli bir kaynaktan gönderilen bir veri paketinin belirli bir yol üzerinden hedefe ulaşması için gereken süre.

Demodulation : Modüle edilmiş bir işaretin eski durumuna dönüştürülmesi işlemi. Modemler bu işlemi, analog bir işareti orijinal haline (sayısal) dönüştürmek için uygularlar.

Denial of service attack : İnternet'te, belirli servisleri almakta olan kullanıcıların bu servisleri alamama durumuna getirilmeleri. Denial of service (DoS) attack, bir bilgisayar sistemindeki dosyalara ve programlara da zarar verebilir.

Destination address : Hedef adres. Ağ üzerinde veriyi alan bir cihazın adresi.

Device driver : Cihaz sürücüsü. Bilgisayara takılmış belirli tipteki bir cihazı kontrol eden program. Cihaz sürücüler, yazıcılar, ekranlar, CD-ROM okuyucular ve disket sürücüsü gibi cihazlar için kullanılırlar.

Dial-up : Pek çok kullanıcının bir çok hatta sahip bir sistem üzerinden kurdukları telefon bağlantısı. Sınırlı bir süre için sürdürülür. Alternatifi, sürekli bir bağlantı sağlayan kiralık hat bağlantısıdır.

Dial-up line : Bir telefon ağını kullanarak anahtarlamalı devre bağlantısı yoluyla kurulmuş iletişim hattı.

Digital audio tape (DAT) : Sayısal ses bantı. Profesyonel çalışmalarda sesin sayısal olarak kaydedilmesi için kullanılan teknik ve kayıt ortamı.

Digital signal processing (DSP) : Sayısal işaret işleme. Sayısal iletişimin doğruluğunu ve sürekliliğini sağlamak için kullanılan çeşitli teknolojiler.

Digital signature : Sayısal imza. Bir mesajı göndereni veya bir dokümanı hazırlayanı tespit etmek için kullanılan elektronik imza.

Directory : Dizin. **1)** İnternet'te, konu başlıklarının ve alt başlıklarının düzenli bir şekilde sunulduğu kılavuz. Bunlardan en çok bilineni Yahoo'dur. **2)** Bilgisayarda, birbirine bağlı dosyaların diğerlerinden ayırılabilmesi için bir isim verilerle tutuldukları klasörlerden oluşan yapı.

Directory services : Dizin servisleri. Servis sağlayıcıların ağ cihazlarını konumlandırmalarına yardımcı olan servisler.

Docking station : Taşınabilir bilgisayarların masaüstü bilgisayar gibi çalışmalarına izin verecek şekilde bağlantılar sağlayan bir donanım parçası. Docking station'lar ağ kartı da içerirler, böylece taşınabilir bilgisayarları ağa bağlarlar.

Domain : Alan. Bir isimle belirlenen bilgi alanı. İnternet'te ağ adresleri dizisini içerir.

Domain name system (DNS) : Alan ismi sistemi. İsimlerin IP (İnternet Protocol) adreslerine dönüştürülme yolu.

Download : İndirme. Bir dosyanın bir bilgisayardan diğerine iletilmesi. İnternet'te bir kullanıcının bir Web sitesinde bulunan bir dosyayı kendi bilgisayarına alması.

DRAM : Bilgisayarlarda kullanılan bir bellek türü. Depolama hücrelerindeki bilgilerin sürekli yenilenmesini gerektirir.

DSL (Digital Subscribe Line) : Normal telefon hatları üzerinden verilerin yüksek bant genişliklerinde iletilmesini sağlayan teknoloji.

Dynamic HTML : HTML'in önceki sürümüne göre daha gösterişli ve daha interaktif Web siteleri yaratılmasına izin veriyor, yeni programlama olanakları sunuyor.

E-business : e-iş. İşlerin İnternet üzerinde yönetimi. Sadece mal alım satımını değil, müşterilere servis vermeyi ve iş ortakları ile birlikte çalışmayı da kapsar.

E-commerce : Elektronik ticaret. İnternet üzerinden servis ve mal alım satımı işlemleri.

Edge router : ATM ağlarında kullanılan bir terim. Yerel ağlar ile ATM omurga ağı arasında veri yönlendirmesini sağlayan ağ cihazıdır.

EDI (Electronic Data Interchange) : Elektronik veri değişimi. Veri alış verişi için standart bir format. Daha çok iş dokümanlarının transferinde kullanılır.

EEPROM : Sadece okunabilen, ancak üzerindeki bilgiler silinip yeniden yüklenebilen bir bellek türü.

E-mail : e-posta. İletişim kanalları kullanılarak bilgisayar üzerinden mesaj alışverişi. E-posta mesajları genel olarak metin formatındadır. Ancak grafik veya başka veri tiplerini mesajınıza iliştip gönderebilirsiniz.

Encoder : Sayısal ses teknolojisinde, wav ses dosyalarını MP3 dosya formatına dönüştüren program.

Encryption : Veriyi, istenmeyen kişilerin anlayamayacakları bir biçime sokan özel bir algoritmanın uygulanması.

Enterprise : Bilgisayar kullanan organizasyonlar için kullanılır. Pratik kullanımında daha çok büyük kurumları gösterir.

Enterprise network : Kurumsal ağ. Bir kurumun ana noktalarını birbirine bağlayan ağ. WAN'dan farkı, kurumun kendi özel bir ağ olmasıdır.

Entity : Varlık. İletişim alanında genel olarak yönetilebilen bir ağ cihazını gösterir.

EPROM : Silinebilen programlanabilir bellek. Üzerindeki program silinip yeniden yüklenebilir.

ERP (Enterprise Resource Planning) : Üretim yapan veya diğer iş alanlarında çalışan kurumların iş birimlerini yönetmelerine yardımcı olan çok modüllü bir uygulama. Yönetilebilen iş birimleri arasında üretim planlama, satın alma, yedek parça stoğu, sipariş izleme gibi birimler bulunabiliyor. ERP uygulaması, finans ve insan kaynakları modüllerini de içerir. Sistem çoğunlukla bir veritabanı ile entegre bir biçimde kullanılır.

Ethernet : En çok kullanılan yerel alan ağı teknolojisi.

Extranet : Bir intranet'e sahipseniz, müşterilerin, tedarikçilerin ve diğer önemli kişilerin ihtiyaçları olduğu alanlara güvenli bir şekilde erişmelerini sağlayarak, onun bir kısmını bir extranet haline dönüştürebilirsiniz.

FAQ (Frequently asked questions) : Sıkça sorulan sorular. İnternet'in bir özelliği haline geldi. İnternet üzerinde çeşitli konularda sık sorulan sorulara verilen yanıtları içeren pek çok FAQ bölümü bulabilirsiniz.

Fast Ethernet : IEEE 802.3u spesifikasyonuna dayanan Fast Ethernet, 10BaseT Ethernet spesifikasyonuna göre 10 kat fazla hız sağlar. Ayrıca çatı formatı, MAC mekanizmaları ve MTU gibi özellikleri de korur. Teorik olarak çıkış hızı toplam 100 Mbps'i bulur.

Fault management : Hata yönetimi. OSI tarafından belirlenen ağ yönetiminin beş kategorisinden biri. Ağ hatalarının bulunmasını ve kontrol edilmesini sağlar.

FDDI (Fiber Distributed Data Interface) : 200 km'yi geçmeyen yerel ağlarda, fiber optik hatlar kullanılarak veri iletişim yolları kurulmasını belirleyen standart.

Fiber optic : cam, plastik kablo veya fiber üzerinde iletişimin ışık darbeleri ile yapılmasını sağlayan teknoloji ve ortam.

Fibre Channel : Fiber Kanal. Bilgisayar cihazları arasında 1 Gbps hızında iletişim kurulmasını sağlayan teknoloji. Çoğunlukla sunucularla depolama cihazları arasında veya depolama cihazlarının kendi aralarındaki iletişim için kullanılır.

File allocation table (FAT) : Dosya yeri tablosu. Bir sabit diskte saklanan dosyaların haritasını tutar. Diske kaydedilen dosyalar cluster'larda (diskin temel birimi) tutulurlar, bunların da yan yana olması gerekmez. İşletim sistemi dosyanın kaydedildiği cluster'ları bu tabloya bakarak öğrenir ve bulur.

File extensions : Dosya ekleri. Bir dosyanın formatını gösteren, dosya isminin devamında yer alan ekler.

File formats : Dosya formatları. Kullandığınız her programda dosyalar belli formatlarda kaydedilirler. O dosyaları tekrar açmak için ya aynı programı kullanmak ya da o formatı destekleyen başka bir program kullanmak gerekir.

File sharing : Dosya paylaşımı. Bilgisayar verilerinin herkes tarafından veya belirli kişiler tarafından paylaşımı. Çoğunlukla ağ üzerinde ayrılan bir alanda toplanan dosyalar koilyaylıkla kullanıcılar tarafından paylaşılabilir.

File system : Dosya sistemi. Bilgisayarda dosyaların isimlendirilme ve bilgisayarda tutulma sistemidir. Dosyalar klasörlerin oluşturduğu bir dizin yapısında tutulurlar.

File transfer : Dosya transferi. Dosyaların bir ağ cihazından diğerine aktarılmasına izin veren ağ uygulamaları kategorisi.

Filter : Filtre. **1)** Programlamada, belirli kriterleri karşılaması beklenen giriş ve çıkışları kontrol etmek için kullanılan program. **2)** İletişimde belirli tipte işaretlerin geçmesine izin veren cihaz.

Firewall : Özel ağ kaynaklarını diğer ağ kullanıcılarından korumak için, bir geçit sunucusuna yerleştirilen uygulama.

FireWire : Apple'ın çeşitli cihazların bilgisayara bağlanabilmesi için geliştirdiği bir standart. 63 kadar cihaz tek bir kablo ile 400 Mbps transfer hızında bilgisayarlara bağlanabiliyor.

Firmware : ROM'a yüklenmiş yazılım komutları.

Flash memory : Flash bellek. Cep telefonlarında, sayısal kameralarda, ağ anahtarlarında ve taşınabilir bilgisayarlardaki PC Card'larda kullanılan bir bellek türü.

Flow : Akış. Bir ağdaki iki nokta arasında ver akışı.

Flow control : Akış kontrolü. Ağ üzerindeki cihazlar arasında gidip gelen verinin yönetimi.

Flowchart : Akış diyagramı. Bir programın akış mantığı, iş veya üretim prosesleri ve organizasyon şeması gibi şeylerin grafik olarak gösterimi.

Folder : Klasör. Dosya sistemlerinde dosyaların içinde tutulduğu klasörler.

Font : Belirli bir tipte ve büyüklükteki yazı karakteri seti.

Footprint : Bilgi teknolojisinde bir donanım biriminin veya yazılımın kapsadığı alan.

Forwarding : İletim. Ağ üzerindeki bir cihaz yoluyla bir çatıyı (frame) son hedefe doğru gönderme işlemi.

Fragmentation : Bir paketi, paketin orijinal boyutunu desteklemeyen bir ağ üzerinden iletmek için daha küçük parçalara bölme işlemi.

Frame : Çatı. **1)** İletişimde, adres ve belirli protokol kontrol bilgilerini de içerecek şekilde, ağ noktaları arasında iletilen veri. **2)** Video ve film kayıtlarında, görüntü dizisinin tek bir karesi.

Frame Relay : Yerel ağlarla geniş alan üzerindeki uç noktalar arasında, aralıklı olarak sağlanan veri iletişimi için tasarlanmış iletişim servisi.

Frequency-division multiplexing (FDM) : Pek çok işaretin tek bir iletişim kanalı üzerinden iletilmesi için geliştirilmiş bir teknik. Her bir işaret farklı bir frekansda gönderilir.

Front-end : Ön uç. Kullanıcının doğrudan kullandığı uygulama. Back-end, arka uç uygulamalar, ön uç uygulamaları destekleyen servisleri dolaylı yollardan sunarlar.

FTP (File TRansfer Protocol) : İnternet üzerinde dosya alışverişini basitleştiren standart bir İnternet protokolu.

Full Duplex : Gönderici ile alıcı istasyon arasında aynı anda veri transferini gerçekleştirme özelliği. Tam duplex 100BaseT, 200 Mbps'lik bir çıkış hızı sağlar (her bir yönde 100 Mbps). Fiberle kullanıldığında daha uzak mesafelere iletme de izin verir. Tam duplex'de bir 100BaseFX bağlantısı 2 km'ye ulaşabilir.

Gateway : Geçit. Bir ağa giriş noktası.

GB (gigabyte) : 1 milyar byte civarında bir depolama alanını gösterir.

Gbps : Saniyede 1 milyar bit. Veri iletim ortamının bant genişliği ölçüsü.

Geographic information system (GIS) : Coğrafi Bilgi Sistemi. Harita bilgisi verilerinin alınıp analiz edilmesini sağlar. Hava tahmini, satış analizi ve nüfus tahmini gibi alanlarda kullanılır.

GHz : 1 milyar hertz. Alternatif akım veya elektromanyetik dalga frekans ölçüsü. Bilgisayarlarda işlemcinin saat hızını gösterir.

Gigabit : 1 milyar bit. İki iletişim noktası arasında saniyede iletilen bit sayısının ölçüsü olarak kullanılır.

Gigabit Ethernet : 1 Gbps hız sağlayan bir yerel ağ standardı. Çoğunlukla ağ omurgalarında kullanılır.

Global Positioning System : Küresel Konumlandırma Sistemi. Dünya etrafında bir yörünge izleyen 24 uydu yoluyla dünya üzerindeki çok küçük şeylerin bile yerini belirlemeyi mümkün kılan sistem. Doğruluk derecesi 10 ile 100 m arasında bir farkla değişiyor.

GPRS (General Packet Radio Service) : Paketlere dayalı bir kablosuz iletişim sistemi. Mobil telefon ve bilgisayar kullanıcılarına 56 ile 114 Kbps'lik hızlar arasında İnternet'e sürekli bağlanma olanağı sağlıyor.

Graphics accelerator : Grafik hızlandırıcı. Bilgisayar ekranındaki görüntüyü sürekli yenileyen bir bilgisayar programının yüklenebildiği bilgisayar parçası, video kartına takılan bir yonga seti. Bilgisayarın grafik gösterim hızını artırarak bazı efektlerin kullanılmasını mümkün kılıyor.

Groupware : Farklı yerlerde çalışan insanların bir arada çalışmalarına yardımcı olan programlar. Bu tip yazılımların sağladığı servisler arasında ajanda paylaşımı, bir yazı üzerinde ortak çalışma, e-posta idaresi, paylaşılan veritabanına erişim ve elektronik toplantılar gibi servisler bulunuyor.

GSM (Global System for Mobile communication) : Avrupa'da yaygın olarak kullanılan sayısal bir mobil telefon sistemi. 900 veya 1800 MHz hızlarında çalışıyor.

GUI (Graphical User Interface) : Grafik Kullanıcı Arayüzü. Bugünün önde gelen işletim sistemlerinin kullanıcılara sundukları arayüz.

I/O (input/output) : Bir bilgisayarla veri alışverişinde kullanılan herhangi bir işlemi, programı veya cihazı tanımlar. Tipik I/O cihazları arasında yazıcılar, sabit diskler, klavyeler ve mouse'lar yer alırlar.

İcon : 1) Bilgisayarın grafik kullanıcı arabiriminde bir uygulamayı veya bir özelliği gösteren resim. 2) Web sayfasında bir konuyu veya başka bir web sayfasını gösteren grafik görüntü.

IGMP (Internet Group Management Protocol) : Multicast grup üyelerini komşu multicast router'a rapor etmek için IP host'lar tarafından kullanılır. Router'lar bu bilgiyi, multimedya ortamındaki trafiği sınırlayarak yerel ağ bant genişliğini korumak için kullanabilirler.

İmaging : Görüntüleme. Görüntülerin alınması, saklanması, yönetilmesi ve gösterilmesi.

Infrastructure : Altyapı. Bilgisayarları ve kullanıcıları birbirine bağlamak için kullanılan

donanımlar. Telefon hatları, kablolu televizyon hatları, uydular ve antenler dahil olmak üzere tüm iletim ortamı, router'lar, tekrarlayıcılar ve iletim yollarını kontrol eden diğer cihazlar altyapıyı oluşturur. Ayrıca iletilen işaretlerin alınması, gönderilmesi ve yönetilmesi için kullanılan yazılımlar da altyapı elemanı sayılırlar.

Interface : Arabirim, arayüz. **1)** Kullanıcı arayüzü, kullanıcının bir program veya bilgisayarı kullanması için çeşitli araçlar sağlayan bir programdır. Grafik kullanıcı arabirimi bu iletişimi sağlamak için resimlere dayalı bir yapı sunar. **2)** Programlama arayüzü, programcının kullanması için bir program veya programlama dili tarafından sağlanan komutlar ve veriler. **3)** Bir cihazın başka bir cihaza veya bir konnektöre bağlanmasını sağlayan donanım parçası.

Internet : Dünyadaki bilgisayarların birbirine bağlanmasını sağlayan, bilgisayarlar, router'lar ve kablo bağlantılarından oluşan global ağ.

Internet telephony : Ses, faks ve diğer bilgilerin elektronik ortamda iletilmesini sağlayan telefon teknolojisi. Klasik telefon ağlarının yerine Internet altyapısını kullanır.

Internetwork : Router'lar ve diğer cihazlarla birbirine bağlanmış ve tek bir ağ gibi çalışan ağlar topluluğu.

Interoperability : Farklı üreticiler tarafından üretilmiş ekipmanların, bir ağ üzerinde birbiri ile başarılı bir şekilde iletişim kurabilmesi.

Interrupt : Kesme. Bilgisayarın çalışmasını durdurmak için, bilgisayara bağlı bir cihazdan veya bilgisayardaki bir programdan gelen işaret. Durma işaretini alan bilgisayar ya çalıştırdığı programa devam eder veya başka bir program çalıştırmaya başlar.

Intranet : Kullanıcıları birbirine bağlamak için Internet'le aynı teknolojiyi kullanan dahili bir ağ, ortak bir arayüz sağlamak için daha çok browser'lar kullanılır.

IP (Internet Protocol) : Internet'e bağlanan bilgisayarlar için bir standart. Internet erişimine sahip olan bütün bilgisayarlara, noktalarla birbirinden ayrılan dört rakam grubundan oluşmuş tek bir adres verilir.

IP adress : TCP/IP protokolü kullanan bilgisayarlara verilen 32 bit adres.

IP multicast : Bir kaynaktan pek çok hedefe veya birden fazla kaynaktan pek çok hedefe yayınlanan IP trafiğinin yönlendirilme tekniği.

IPv6 : IPv4'ün yerini alacak olan yeni IP sürümü. Bu sayede IP adresleri 32 bit'ten 128 bit'e çıkıyor.

ISDN (Integrated Services Digital Network) : Varolan herkese açık anahtarlı telefon ağı üzerinde veri işaretlerini göndermek, ses ve videoyu sayısallaştırmak için kullanılan bir iletişim standardı.

ISO (International Organization for Standardization) : 1946'da kurulmuş, standartların oluşturulması için çalışan kurum. ISO, popüler bir ağ referans modeli olan OSI referans modelini geliştirdi.

ISP (Internet Service Provider) : Internet Servis Sağlayıcısı - ISS. Internet erişimi sağlayan şirket. Gittikçe artan oranda telefon ağı operatörü ISS olarak çalışmakta.

ITU-T (International Telecommunication Union Telecommunication Standardization Sector) : İletişim teknolojileri için uluslararası standartları oluşturan kurum.

JavaBeans : Sun Microsystems'in nesne yönelimli programlama arayüzü. Ağ üzerinde veya ana işletim sistemi platformunda yayabileceğiniz, yeniden kullanılabilen uygulamalar veya komponent denen program parçaları oluşturmanızı sağlar.

JavaScript : Netscape'in programlama dili. Microsoft'un Visual Basic'ine, Sun'ın tcl'ine, Unix'deki Perl'e ve IBM'in REXX'ine benzer özelliklere sahiptir. Genellikle script dillerinin kullanımı ve kod üretimi, yapısal veya C++ gibi derlenen dillere göre daha kolaydır.

Jini : Sun'ın ortaya attığı "anında networking" mimarisi. Jini'yi kullanarak yazıcıları, depolama

cihazlarını, hoparlörleri veya herhangi bir cihazı doğrudan ağa bağlayabilirsiniz.

JPEG : Bazı sıkıştırma özellikleri seçilerek yaratılan grafik formatı.

Junk e-mail (spam e-mail) : İnternet üzerinde toplu olarak gönderilen istenmeyen e-postalar.

KB (kilobyte) : Bilgisayar belleği veya depolama alanı için ölçü birimi. 1 KB yaklaşık bin byte'dır (1.024 byte).

Kbps (kilobits per second) : Veri iletim ortamında bant genişliği ölçüsü, saniyede geçen kilobit sayısı. Daha yüksek bant genişlikleri megabit'lerle ve gigabit'lerle ölçülür.

KHz (kilo Hertz) : 1.000 Hertz. İşaret bant genişliği ölçüsü olarak kullanılır. Analog işaretlerin yanı sıra sayısal işaretler için de kullanılır. KHz'ler mertebesindeki bir sayısal işaret bant genişliği bps mertebesinde veri hızlarına karşılık düşer.

Kilobit : 1.000 bit. Veri iletişimde, iki iletişim noktası arasında saniyede iletilen veri miktarını gösterir, Kbps.

Kiosk : Bilgi teknolojisinde, sokaktaki insana bilgi vermek için kullanılan cihazlardır (bir bilgisayar ve ekrandan oluşur). Türkçe kökenli bir kelimedir. Bazı şirketler multimedya kiosk'ler üretiliyorlar. Bunlar bilgiyi dokümatik ekran, ses ve video ile birlikte veriyorlar.

Knowledge management : Bilgi yönetimi. Son dönemlerde ortaya çıkan bir kavram. Bilginin toplanmasını, düzenlenmesini, paylaşılmasını ve analiz edilmesini ifade ediyor.

LAN switch : Yerel alan ağı anahtarı. Ağ bölümleri arasında veri paketlerini ileten yüksek hızlı anahtar. Pek çok LAN anahtarı, MAC (Media Access Control) adreslerine dayanan trafiği iletirler.

Laser (light amplification by stimulated emission radiation) : Uyarılmış radyasyon yayımı ile artırılmış ışık. Veriyi taşımak için, modüle edilmiş darbeler üreten dar bir ışık hüzmesi yaratabilen cihaz.

Leased line : Kiralık hat. Telekom taşıyıcı şirket tarafından bir müşteri için ayrılmış özel hat. Anahtarlama hat veya dial-up hattın karşılığı olarak kullanılır.

Legacy : Şu anki teknolojiye önceki dillerden, platformlardan ve tekniklerden kalan veri ve uygulamalar. Bazı büyük kurumlarda kritik iş görevlerini yerine getiren eski uygulama ve veritabanları hala kullanılmaktadır.

Link : **1)** İnternet'te, bir kelime, resim veya bilgiden bir başkasına yapılan bağlantı. **2)** İletişimde, alıcı ve verici arasındaki bir devre veya iletim yolu ile bunlara ilişkin ekipmanları içeren kanal.

Linux : PC kullanıcılarına ücretsiz veya ucuz bir işletim sistemi sağlamayı hedefleyen Unix benzeri bir işletim sistemi. Çekirdeği, Finlandiya'da Helsinki Üniversitesi'nde Linus Torvalds tarafından geliştirildi.

Load balancing : Yük dengeleme. Bir router'ın, trafiği hedef adrese aynı uzaklıkta olan tüm ağ port'larına dağıtması özelliği. Ağ bant genişliğinin verimli kullanılabilmesi için önemlidir.

Load balancing : Yük dengeleme. Bir router'ın, trafiği hedef adrese aynı uzaklıkta olan tüm ağ port'larına dağıtması özelliği. Ağ bant genişliğinin verimli kullanılabilmesi için önemlidir.

Logical channel : Mantıksal kanal. İki veya daha fazla ağ noktası arasında özel olmayan, paket anahtarlama veri iletim yolu. Paket anahtarlama, bir fiziksel kanal üzerinde aynı anda pek çok mantıksal kanalın oluşturulmasına izin verir.

Logon ve login : Genel olarak bilgisayar kullanımında, genellikle uzaktaki bir bilgisayardaki işletim sistemine veya uygulamaya erişmek için kullanılan işlem. Unix işletim sisteminde login olarak kullanılır.

Loop : Çevrim. **1)** Bilgisayar programlamasında, belirli şartlar sağlanana kadar sürekli tekrarlanan komut dizisidir. **2)** İletişimde, veri paketlerinin hedefe varamadığı yönlendirme işleminde, belli bir

ağ noktası dizisi arasında işlem sürekli tekrarlanır.

Loopback : Geri çevrim. Telefon sistemlerinde, ağdaki hedefe gönderilen bir test işaretidir, mesaj alındığında işaret göndericiye döner. Çıkabilecek herhangi bir problemin teşhisine yardımcı olur.

LU (logical unit) : IBM'in SNA'inde (Systems Network Architecture), bir son kullanıcıyı gösterir.

MAC (Media Access Control) : IEEE tarafından belirlenmiş olan iki alt veri link katmanından alttaki. Paylaşılan ortamlara erişimi idare eder.

MAC adress : Bir ağa bağlı her bir port veya cihaza verilen adres. Ağdaki diğer cihazlar, yönlendirme tablolarını ve veri yapılarını yenilemek için bu adresleri kullanırlar.

Mailing list : Postalama listesi. Belirli bir konuda periyodik e-posta dağıtımı yapılan insanların oluşturduğu liste.

Mainframe : Ana bilgisayar. IBM gibi şirketler tarafından üretilen büyük ölçekli bilgisayarlar için kullanılır.

Maximum rate : En yüksek hız. Sanal bir devreden geçmesine izin verilen maksimum veri hızı.

MB (megabyte) : Bilgisayar belleği veya depolama alanı için kullanılan bir ölçü. 1.048.576 byte'ı gösterir.

Mbps (megabits per second) : Veri iletiminde bant genişliği ölçüsü.

Mean time between failure (MTBF) : Arıza arası çalışma süresi. Bir donanımın ne kadar güvenilir olduğunu gösteren bir ölçü. Bu ölçü pek çok donanım için bin hatta onbin saatler mertebesindedir. Örneğin bir sabit disk için bu ölçü 300 bin saat olabilir.

Media : Ortam. İletişim işaretlerinin üzerinden geçtiği çeşitli fiziksel ortamlar. Genel olarak ağ ortamı çift bükümlü, koaksiyel ve fiber optik kablolar ile atmosferden oluşur.

Media rate : Ortam hızı. Belirli bir ortam tipi için maksimum trafik hızı.

Megabit : Veri iletişimde 1 milyon bit'dir.

Megahertz (MHz) : Bilgisayar işlemcilerinin saat hızı ölçüsü olarak kullanılır.

Message : Mesaj. **1)** e-posta kullanımında, postanın bir parçasıdır. **2)** Genel olarak bilgisayar kullanımında, bilgisayarın bir işlem, hata veya herhangi gelişen bir şartın durumunu kullanıcıya veya sistem operatörüne bildirmek için gönderdiği bilgi. **3)** Bazı iletişim yöntemlerinde bir programdan veya kullanıcıdan diğerine iletilen bilgi veya veri birimidir. **4)** Nesne yönelimli programlamada, bir nesnenin bir başkasından bir işlem talep etme yolu.

Message queueing : Mesaj kuyruklama. Programlamada, işlemlerin veriyi bir arayüz kullanarak sistemin yönettiği mesaj kuyruğuna alması yöntemi.

Message switching : Mesaj anahtarlama. Mesajların ağ üzerindeki bir noktadan diğerine aktarılmasında kullanılan anahtarlama tekniği. Mesaj, iletim yolu hazır olana kadar her bir noktada bekletilir.

Metropolitan Area Network (MAN) : Yerel alan ağından daha geniş bir bölgedeki bilgisayar kaynakları ile kullanıcıları birbirine bağlayan ağ. Geniş alan ağından (WAN) daha dar bir bölgeyi kapsar.

Microcode : Mikro kod. Makine komutları ve bir bilgisayarın temel işlemleri arasındaki iletim katmanı. ROM'da saklanır.

Microprocessor : Bir bilgisayarın ana işlemcisi.

Microsegmentation : Bir ağın daha küçük parçalara bölünmesi. Genellikle ağ cihazlarının toplam bant genişliğini artırmak için kullanılır.

Microwave : 1-30 GHz arasındaki elektromanyetik dalgalar. Büyük bant genişliğine sahip

işaretlerin kablosuz iletiminde kullanılırlar.

Middleware : İki ayrı program arasında aracılık eden herhangi bir program için kullanılır. Genel olarak, belirli bir veritabanına erişmek üzere yazılmış uygulamaların başka veritabanlarına erişmesini sağlamak için kullanılırlar.

MIDI (Musical Instrument Digital Interface) : Kişisel bilgisayar ses kartları tarafından desteklenen sayısal bir sentezleyici ile müzikleri kaydetmek ve yeniden çalmak için tasarlanmış protokol.

MIPS (millions of instructions per second) : Bir işlemcinin bir saniyede işlediği komut sayısı.

Mirror site : Ayna (kopya) site. Bir Web sitesinin veya bir sunucudaki dosyaların, ağ trafiğini azaltmak için başka bir ağ sunucusuna kopyalanması.

MIS (management information systems) : Bir kurumda iş operasyonları hakkında bilgi sağlayan bilgisayar sistemi.

Modem (modulator-demodulator) : Bir bilgisayardan başka bir bilgisayar veya sayısal cihaza gidecek olan sayısal işaretleri telefon kablosundan gidecek şekilde analog işaret haline getiren, gelen analog işaretleri de sayısal işarete çeviren cihaz.

Modulation : Modülasyon. Bir elektronik veya optik işaret taşıyıcıya bilginin eklenmesi. Modülasyon, doğru akıma (açma kapama şeklinde), alternatif akıma ve optik işaretlere uygulanabilir.

MP3 (MPEG-1 Audio Layer-3) : Orijinal ses kalitesini koruyarak, bir ses dizisini küçük bir dosyaya sıkıştırmak için geliştirilen standart bir teknoloji ve format.

MPEG (Moving Picture Experts Group) : ISO'nin (International Organization of Standardization) himayesinde çalışan MPEG, sayısal video ve sayısal ses sıkıştırma standartlarını geliştiriyor. MPEG standartlarının her biri farklı amaçlar için geliştiriliyor.

Multiaccess network : Ço erişimli ağ. Birden fazla cihazın aynı anda bağlanmasına ve iletişim kurmasına izin veren ağ.

Multicast : Bir gönderici ile ağ üzerinde birden fazla alıcı arasında kurulan iletişim.

Multicast address : Bir çok ağ cihazını gösteren tek adres.

Multilayer switch : Çok katmanlı anahtar. MAC adreslerine ve ağ adreslerine dayanan paketleri filtreden geçiren ve ileten anahtar.

Multimedia : Metin, ses ve video'nun birleşimi için kullanılır.

Multimode fiber : Çok modlu fiber. Farklı frekanslardaki ışığı yayabilen optik fiber.

Multiplexing : Çoklama. Birden fazla işaretin veya bilgi dizisinin aynı anda tek bir ortamdan iletilmesinin sağlanması. Analog işaretler genellikle FDM (frequency-division multiplexing) ile çoklanırken, sayısal işaretler TDM (time-division multiplexing) ile çoklanırlar.

Multiprocessing : Bir programın işlemlerinin birden fazla işlemci tarafından koordine edilmesi.

Multitasking : Çok görevlilik. Bilgisayar programcılığında bir görev, işletim sistemi tarafından kontrol edilen programlamanın temel birimidir. Bugünün işletim sistemlerinin çoğu birden fazla görevin aynı anda yapılmasına izin verir.

Multithreading : Thread, birden fazla kullanıcıyı aynı anda idare edebilen bir programın tek bir kullanımına ilişkin bilginin tutulduğu yerdir. Program açısından ise, bir kullanıcıya hizmet vermek için gereken bilgidir. Bugünün işletim sistemleri her bir kullanıcı için yer ayırıp multithreading'e izin veriyorlar.

Multivendor network : Çok üreticili ağ. Birden fazla üreticinin ekipmanından oluşturulan ağ. Bu tip ağlarda tek üreticili ağlardan daha çok uyumluluk problemi yaşanır.

Mux : Çoklayıcı (multiplexing) cihazı. Tek bir hat üzerinden birden fazla işaretin iletilmesini sağlar.
Name server : İsim sunucusu. Ağ adreslerine ağ isimleri atayan, ağa bağlı sunucu.

NetBIOS (Network Basic Input/Output System) : Farklı bilgisayarlardaki uygulamaların bir yerel alan ağı ile iletişim kurabilmelerini sağlayan program.

NetWare : Novell tarafından geliştirilmiş, yaygın olarak kullanılan dağıtık ağ işletim sistemi.

Network : Ağ. Bilgi teknolojisinde, iletişim yolları ile birbirine bağlanmış bir dizi noktadan oluşur. Ağlar, diğer ağlarla iletişim kurabildikleri gibi alt ağları da içerirler. Ağı oluşturan noktalar, bilgisayarlar, yazıcılar, router'lar, anahtarlar ve diğer cihazlardan oluşur.

Network address : Ağ adresi. Fiziksel bir ağ cihazından çok sanal bir cihazı gösteren ağ katmanı adresi. Protokol adresi de denir.

Network administrator : Ağ yöneticisi. Bir ağın çalışmasından, bakımından ve yönetiminden sorumlu kişi.

Network analyzer : Ağ analizörü. Çeşitli ağ arızalarının saptanıp giderilmesinde kullanılan yazılım veya donanım cihazı.

Network computer : Ağ bilgisayarı. Oracle ve Sun şirketlerinin ortaya attığı, ağlarda kullanılacak ucuz kişisel bilgisayar kavramı. Temel parçaları içerir, CD sürücüsü, disket sürücüsü ve genişleme yuvaları yoktur, merkezi olarak yönetilip bakımı yapılabilir. Intel'in dışındaki işlemcilerle de gerçekleştirilebilir, Windows'un dışında Java temelli bir işletim sistemi ile de çalışabilir. Bazen ince istemci (thin client) da denir.

Network Interface Card (NIC) : Ağ arabirim kartı. Ağa bağlanması için bilgisayara takılan bir kart.

Network layer : Ağ katmanı. OSI referans modelinin 3. katmanı. Bu katman, iki uç sistem arasında bağlantı ve yol seçimini sağlar.

Network management : Ağ yönetimi. Bir ağın, bakımı, yönetimi, arızalarının tespiti ve giderilmesi için yardımcı olan sistem veya işlemler.

Network number : Ağ sayısı. Bilgisayarın ait olduğu ağı tanımlayan IP adresinin bir parçası.

Network Operating System (NOS) : Ağ işletim sistemi. Ağa bağlı iş istasyonlarını, PC'leri ve diğer cihazları desteklemek üzere tasarlanmış işletim sistemi. Bir ağ işletim sistemi, yazıcı paylaşımını, ortak dosya sisteminin ve veritabanının paylaşımını, uygulama paylaşımını, bir ağ isim dizinini yönetme özelliğini ve güvenliğini sağlar.

Network operator : Ağ operatörü. Bir ağı sürekli olarak gözleyip kontrol eden kişi.

Neural network : Sinirsel ağ. Bilgi teknolojisinde, insan beyni gibi çalışan programlar ve veri yapıları sistemidir. Çok sayıda işlemcinin birbirine paralel çalışmasını gerektirir. Bunların herbirinin bir bilgi alanı vardır ve yerel bellekteki verilere erişirler.

Newsgroup : Haber grubu. Bir haber grubu, merkezi bir Internet sitesine yazılan ve haber tartışma gruplarının oluşturduğu dünya çapında bir ağ olan Usenet üzerinden dağıtılan belirli konular üzerinde tartışır.

Network File System (NFS) : Ağ dosya sistemi. Bir kullanıcının uzaktaki bir bilgisayarda, kendi bilgisayarındaymışçasına dosyaları kullanması, kaydetmesi ve yenilemesini sağlayan bir istemci/sunucu (client/server) programıdır. Kullanıcının bilgisayarının bir NFS istemcisi, diğer taraftaki bilgisayarında bir NFS sunucusu olması gerekir. Sun Microsystems tarafından geliştirilen NFS, bir dosya sunucu standardı olarak tasarlandı.

Network Management System (NMS) : Ağ yönetim sistemi. Ağın en azından bir bölümünün yönetiminden sorumludur.

Node : Ağdaki bir bağlantı noktasıdır. Veri iletiminin yeniden dağıtıldığı bir nokta veya son nokta

olabilir.

Noise : Gürültü. İşaretin ve verinin kalitesini düşüren, istenmeyen elektriksel veya elektromanyetik enerji. Sayısal veya analog sistemlerde oluşur, her tip dosya ve iletişimi etkiler.

Object : Nesne. Nesne yönelimli programlamada, bir programı oluşturmak için ilk düşünülecek şeylerdir. Proseslerden türetilen kod birimleridir.

Object code : Nesne kodu. Kaynak kod ve nesne kodu, bir programın bilgisayarda çalıştırılmaya hazır olması için derlenmesinden önceki ve sonraki durumlarıdır. Kaynak kod, bir metin editöründe yazılmış program komutlarını içerir. Bu metin dosyası derlenerek nesne dosyası haline dönüşür. Nesne kodu, insanların anlayamayacakları ancak bilgisayarın anlayabileceği biçimdeki komut dizilerini içerir.

Object Oriented Programming (OOP) : Nesne yönelimli programlama. Bilgisayar programlamasında yeni bir anlayış. Daha önce programlara, veriler üzerinde çalışan prosedürler olarak bakılıyordu. OOP bu görüşü, programın önce veriyi düşünerek başlaması gerektiği şeklinde değiştirdi. Sonunda ana amaç, prosedürün kendisi değil sonuç idi. Veri modelleme kavramını ve tekniklerini kullanan programcılar, veri nesnelerini ve birbirleri ile ilişkilerini belirleyebiliyorlar. Bir veri nesnesinin, mümkün veri değişkenler ve yöntemleri ile genelleştirilmesi, bir veri nesnelere sınıfını oluşturur. Bir sınıfın gerçek örneği, bir nesnedir.

OCR (Optical Character Recognition) : Optik karakter tanıma. Basılı veya yazılı metinlerin bilgisayar tarafından tanınması. Metnin taranmasını, taranan görüntünün analizini ve karakter görüntülerinin, çoğunlukla veri işlemede kullanılan ASCII gibi karakter kodlarına dönüştürülmesini kapsar.

ODBC (Open Database Connectivity) : Bir veritabanına erişmek için, açık uygulama programlama arayüzü (API). ODBC komutlarını kullanarak, pek çok farklı veritabanındaki dosyalara erişebilirsiniz.

OEM (Original Equipment Manufacturer) : Orijinal ekipman üreticisi. Bir ürünü oluşturan parçaları başka şirketlerden alarak oluşturduğu ürünü kendi markası altında satan şirket.

OLE (Object Linking and Embedding) : Birleşik doküman teknolojisi için Microsoft'un framework'ü. Birleşik bir doküman, her tür sanal nesneyle bilgi nesnelerini içeren bir masaüstüne benzer. Bunların arasında metin, takvim, animasyon, ses, video ve üç boyut gibi nesnelere vardır. Her bir masaüstü nesnesi de bağımsız bir programdır. OLE, birleşik dokümanı oluşturmak ve göstermek için gerekli API'lardan oluşur.

OLE DB : Farklı veri kaynaklarına erişmek için, Microsoft'un stratejik alt seviye uygulama program arayüzü (API). OLE DB, veriyi okumak ve yazmak için bir yöntemler setidir.

OLTP (Online transaction processing) : Veri girişi veya bankacılık ve havayolları gibi sektörlerde işlem (transaction) yapmak için kullanılan uygulamaları yöneten bir program türü.

Open circuit : Açık devre. İletim yolunda, ağ iletişimini engelleyen açık yol.

OpenGL (Open Graphics Library) : Açık grafik kütüphanesi. Bilgisayar endüstrisinin, iki ve üç boyutlu görüntüleri belirlemek için kullandığı uygulama program arabirimi (API).

Optical fiber : Cam, plastik veya fiber bir kablo üzerinde ışık darbeleri ile bilgi iletiminin yapıldığı ortam ve teknoloji.

OS (Operating System) : İşletim sistemi. Bilgisayarın açılması ile bilgisayar belleğine yüklenen ve bilgisayardaki tüm programları yöneten program. Diğer programlara uygulama adı verilir.

OSI (Open Systems Interconnection) : Bir iletişim ağındaki herhangi iki nokta arasında mesajların nasıl iletileceğini belirleyen standart veya referans model.

Outsourcing : Dış kaynak kullanımı. Bir şirketin, bir başka şirkete onun yerinde servis verme düzeni. Bazı durumlarda tüm bilgi sisteminin yönetimi başka şirketlere devredilir.

Overclocking : Bilgisayarın işlemcisinin, üreticinin belirlediği hızdan daha yüksek bir hızda çalıştırılması.

Packet : Paket. İnternet veya herhangi bir paket anahtarlamalı ağ üzerinde, bir kaynak ve bir hedef arasında gidip gelen veri birimi. Bir veri dosyası ağ üzerinde kolay gönderilebilecek boyutta parçalara bölünür. Bu paketlerden her biri ayrı ayrı numaralanırlar ve her biri hedef İnternet adresini içerir. Hepsi ağ üzerinde farklı yollardan gider, hedefe vardıklarında tekrar birleştirilip ana veri dosyası oluşturulur.

Packet switching : Paket anahtarlama. Paket diye adlandırılan küçük veri paketlerinin, her bir pakette hedef adresin bulunmasına dayanan ağ yapısı üzerinden yönlendirildiği bir ağ tipi.

Pager : Kısa mesajları alan ve genellikle sürekli yer değiştiren, hemen telefonla cevap vermesi gerekmeyen kişiler tarafından kullanılan çağrı cihazı.

Parallel processing : Paralel işlem. Bir bilgisayar programının daha kısa bir sürede çalıştırabilmek için, program komutlarının birden fazla işlemci arasında bölüştürülmesi işlemi.

Parity : Eşitlik. Verinin, bir diskte bir yerden başka bir yere taşınması veya bilgisayarlar arasında iletilmesi sırasında kayba uğrayıp uğramadığını kontrol etme tekniği.

Partiton : Bölümleme. Kişisel bilgisayarlarda sabit disk mantıksal bölümlere ayırma işlemi. Böylece aynı sabit diske farklı işletim sistemleri yükleyebilir veya dosya yönetimi, çoklu kullanım veya diğer amaçlarla kullanılmak üzere birden fazla disk yaratmış olursunuz.

Password : Şifre. Bir bilgisayar sistemine erişmeye çalışan kişinin gerçekten o kişi olup olmadığını belirlemeye yarayan ve bir dizi karakterden oluşan şifre.

Path : Yol. **1)** Bilgisayar işletim sistemlerinde, bir dosyaya erişmek için dosya sistemi tarafından çizilmiş olan yoldur. Her işletim sisteminin kendine özel bir yol ismi formatı vardır. **2)** Ağ üzerindeki iki nokta arasında yönlendirme yapılan yol.

Payload : Yük. Bir hücrenin, çatının veya paketin, üst katman bilgisini içeren kısmı.

PBX (Private Branch Exchange) : Abone sistemine dayanan sayısal veya analog telefon santrali, özel veya herkese açık telefon ağlarını birbirine bağlamak için kullanılır.

PCI (Peripheral Component Interconnect) : Bilgisayarın işlemcisi ile, genişleme yuvalarına takılmış olan kartlar arasındaki bir bağlantı sistemi.

Peak rate : En yüksek hız. Sanal bir devrede gerçekleşen, kbps cinsinden maksimum hız.

Peer-to-peer computing : Bir uygulamanın hem istemci hem de sunucu kısmını çalıştıran ağ cihazlarının oluşturduğu yapı. Aynı zamanda, farklı iki ağ cihazında, aynı OSI referans modeli katmanı arasındaki iletişimi tanımlar.

Performance management : Performans yönetimi. OSI ağlarının yönetimi için ISO tarafından belirlenmiş olan beş ağ yönetim kategorisinden biri. Performans yönetimi altsistemleri, ağ hızı ve hata oranını içeren ağ performansının analizini ve kontrolünü yapar.

Peripheral : Çevre birimi. Bilgisayarın ana parçalarından olmayan, ancak bilgisayara takılarak kullanılan cihazlar. Bunlardan bazıları bilgisayarın içine takılır: Sabit disk, CD-ROM sürücü ve ağ adaptörü gibi. Bazıları ise bilgisayara dışardan bağlanırlar: Yazıcı ve tarayıcı gibi.

Petabyte : Beliek veya depolama cihazları için kullanılan ölçü birimi. Terabyte'ın bin katı.

Physical layer : Fiziksel katman. OSI referans modelinin birinci katmanı. Uç sistemler arasında fiziksel bağlantının kurulması için, elektriksel, mekanik ve fonksiyonel özellikleri belirler.

Pipeline : İşlemcinin bir komutu uygulamak için attığı aritmetik adımlar. Pipeline kullanılmadan, işlemci önce bellekteki komutu alır, onu uygular ve bellekte ondan sonra gelen komuta geçer. Pipeline ile, işlemci aritmetik işlemleri yaparken bir sonraki komut alınır ve işlemciye yakın bir tampon bellekte tutulur. Böylece belirli bir sürede işlenen komut sayısı artar.

Piracy : Korsan. Bir yazılımı illegal bir şekilde kopyalayan, dağıtan veya kullanan kişi.

Pixel : Piksel. Bir bilgisayar ekranında veya görüntüsünde programlanabilen temel renk birimi. Fiziksel değil mantıksal bir birimdir. Bir piksel'in boyutu, ekranın ayarladığınız çözünürlüğüne bağlıdır.

Plug-and-play (PnP) : Tak çalıştır. Bilgisayara bir cihaz taktığınızda, bilgisayarın o cihazı otomatik olarak tanımmasını sağlayan standart.

Plug-in : Kolaylıkla kurulabilen ve Web browser'ın bir parçası olarak kullanılan uygulamalar.

Policy : Politika. Politika temelli ağ, ağ kaynaklarının istemciler arasında nasıl dağıtılacağını belirleyen bir yapıdır. İstemciler; tek başına kullanıcılar, bölümler, bilgisayarlar veya uygulamalar olabilir. Kaynaklar, günün içinde bulunulan zamanına göre, istemciye tanınan önceliğe göre, kaynakların durumuna ve diğer faktörlere göre dağıtılabilir.

Policy routing : Yönlendirme politikası. Paketlerin, kullanıcılara göre belirlenmiş politikalara dayanan özel arayüzlere yönlendirmek için düzenlenen yönlendirme tablosu.

POP : 1) Point of Presence. İnternet'e erişim noktasının bulunduğu yer. POP, tek bir İnternet adresi gerektirir. **2)** Post Office Protocol. İstemci e-posta uygulamalarının, bir posta sunucudan postayı almak için kullandıkları protokol.

Port : Bağlantı noktası. **1)** Diğer cihazlara fiziksel bağlantı yapmak için kullanılan arabirim. **2)** Programlamada, mantıksal bağlantı noktasıdır. **3)** Programlamada, bir uygulamanın bir işletim sistemi üzerinde çalışmak üzere o platforma taşınması. **4)** IP terminolojide, alt katmandan bilgiyi alan üst katmanın yaptığı iş.

Port numbers : Bağlantı noktası sayıları. İnternet veya diğer ağ mesajlarının, bir sunucuya vardıklarında yönlendirilmeleri için uygulanan özel bir işlem şekli.

Portal : Liman. Kullanıcıların İnternet'e erişmek için kullandıkları ana siteyi belirten terim.

PPP (point-to-point protokol) : Seri bir arabirim kullanan iki bilgisayar arasındaki iletişim protokolu. Örneğin kişisel bir bilgisayarın bir telefon hattı ile sunucuya bağlanması sırasında kullanılır.

Presentation layer : Sunu katmanı. OSI referans modelinin 6. katmanı. Bu katman, başka bir sistemin uygulama katmanı tarafından okunabilen, bir sistemin uygulama katmanı tarafından gönderilen bilgiyi sağlar.

Presentation software : Sunu yazılımı. Bir hikayeyi anlatmak için kullanılan resim ve kelime dizilerini oluşturan veya seyircilere karşı yapılan sunu ve konuşmalara yardımcı olan uygulama programı.

PRI (Primary Rate Interface) : ISDN'de iki seviyeli servis vardır: Ev ve küçük kurumlarda kullanılan BRI (Basic Rate Interface) ve büyük kurumlar tarafından kullanılan PRI. Her ikisi de çeşitli B kanalına, bir adet de D kanalına sahiptir. B kanalları, veriyi, sesi ve diğer servisleri taşıırken, D kanalı, kontrol ve işaret bilgisini taşır.

Print server : Yazıcı sunucusu. Diğer ağ cihazlarından gelen baskı taleplerini, yöneten ve uygulayan ağa bağlı bilgisayar sistemi.

Protocol : Protokol. Bir ağ üzerindeki cihazların aralarında nasıl iletişim kuracağını belirleyen kurallar dizisi.

Protocol converter : Protokol dönüştürücü. Bir cihazın veri iletişim kodunu diğer cihazına dönüştürerek, farklı veri formatlarına sahip cihazların iletişimini sağlar.

Protocol stack : Protokol yığını. OSI referans modelinin yedi katmanının bazılarında veya hepsinde iletişimi sağlayan ve bir arada çalışan iletişim protokollarına ilişkin set.

Protocol translator : Protokol çevirici. Bir protokolu diğerine çeviren ağ cihazı veya yazılım.

Proxy server : Proxy sunucu. İnternet kullanan bir kurumda, iş istasyonu kullanıcıları ile İnternet arasında aracılık yapan sunucu. Böylece güvenlik sağlanır ve yönetim kontrolü elde tutulur.

PSTN (Public Switched Telephone Network) : Dünyadaki çeşitli telefon ağlarını ve servislerini gösterir.

Public domain software : Herkesin kullanımına açık yazılım. Yazarı herkesin kullanmasını istediğinden, telif hakkı sorunu olmayan program.

Push : İtme. İstemci tarafından değil, bilgiyi sağlayan sunucu tarafından Web üzerinden bilgi gönderimi.

QoS (Quality of Service) : Servis Kalitesi. İletişim kalitesi ve servisin sürekliliğini göstermek amacıyla, iletişim sistemi için kullanılan performans ölçüsü.

Quadbit : Bazı iletişim işaretlerinde kullanılan, dört bit kombinasyonunun mümkün olan 16'sından biri. Bir işaret, her seferinde bir bit gönderilecek şekilde değil de, quadbit birimleri şeklinde kodlanmış olabilir.

Queue : Kuyruk. **1)** Genel olarak, işlenmeyi bekleyen elemanların sıralı listesi. **2)** Ağda yönlendirme işleminde, bir router arabirimi üzerinden yönlendirilmeyi bekleyen paket yığını.

RAM (random-access memory) : Rastgele erişimli bellek. İşlemci tarafından okunup yazılabilen, üzerinde bilgilerin geçici olarak tutulduğu bellek.

Rapid application development (RAD) : Hızlı uygulama geliştirme. Daha hızlı ve daha kaliteli uygulama geliştirilmesini sağlayan ürünleri anlatan kavram.

Raster : Bir ekranın, görüntüyü oluşturma özelliğine sahip olan bölgesi.

Raster graphics : Belirli bir alanda oluşturulmuş sayısal görüntü. Raster, ekranın görüntü alanının x ve y koordinatlarının oluşturduğu ızgara tipi yapıdır. Bir raster görüntü dosyası, tek renkli veya renkli noktaları göstermek için bu koordinatları kullanır.

Raster image processor (RIP) : Vektör ifadeleri şeklinde tanımlanmış görüntüyü oluşturan donanım veya donanım/yazılım kombinasyonu. Örneğin lazer yazıcılar, vektör formunda gelen görüntüyü basılı hale getirmek için RIP'leri kullanırlar.

RDBMS (Relational DataBase Management System) : İlişkisel Veritabanı Yönetim Sistemi. İlişkisel bir veritabanının oluşturulmasına, güncellenmesine ve yönetilmesine izin veren bir program. RDBMS, kullanıcının girdiği veya bir uygulamadan gelen SQL (Structured Query Language) komutlarını alır, veritabanını oluşturur, günceller veya ona erişim sağlar.

Real time : Gerçek zaman. Kullanıcının yeterince hızlı bulunduğu bilgisayarın cevap verme seviyesi. Gerçek zamanda çalışan işlemler ve bilgisayarlar için kullanılır. Gerçek zaman, makineye bağımlı bir zamanı değil insan için geçerli olan zamanı gösterir.

Real-time clock (RTC) : Gerçek zamanlı saat. Bilgisayarın anakartındaki bir mikroyonganın parçası olarak kullanılan, pille beslenen saat. Bu işlemciyi, mikroişlemci ve diğer işlemcilerden ayırd etmek için CMOS da denir. Bu yonga üzerindeki küçük bir bellek, sistemle ilgili bazı değerleri saklar.

Real time operating system (RTOS) : Gerçek zamanlı işletim sistemi. Belirli bir zaman sınırı içinde belirli özellikleri garanti eden işletim sistemi.

Record : Kayıt. Veri işlemede, bir program tarafından işlenmek üzere bir araya getirilmiş veri parçaları topluluğu. Bir dosyada bir çok kayıt yer alır.

Redundancy : Yedek. Bir ağda, cihazların, servislerin veya bağlantıların çift olma durumu. Bunlardan biri devre dışı kaldığında yedeği aynı işi yapmaya devam eder.

Redundant system : Yedekli sistem. İki sabit disk, iki işlemci veya iki güç kaynağı gibi önemli sistemlerin çoğundan iki veya daha fazlasını içeren, bilgisayar, router, anahtar veya diğer sistemler.

Relational database : İlişkisel veritabanı. Veritabanı tablolarının yeniden düzenlenmesini gerektirmeksizin, erişilebilen ve çeşitli şekillerde kullanılabilen verilerin oluşturduğu, belirli bir şekilde tanımlanmış tablo dizisi olarak düzenlenen veri topluluğu. İlişkisel veritabanı, önceden belirlenmiş kategorilere uyan verilerden oluşturulur.

Reliable : Güvenilir. Bir bağlantıdan sürekli alınması beklenen hız. Bu hız yüksekse hattın güvenilir olduğundan bahsedilebilir. Bir yönlendirme ölçüsü olarak kullanılır.

Remote access server : Uzaktan erişim sunucusu. Uzaktan erişim, uzak bir noktadan bir bilgisayara veya bir ağa erişimdir. Büyük kurumlarda, şubelerde çalışan veya seyyar çalışan insanların merkezdeki ağa bağlanma ihtiyaçları olur. Ev kullanıcıları da Internet'e, uzaktan erişim yoluyla bağlanırlar. Uzaktan erişim sunucusu da, kurumun ağına uzaktan erişmek isteyenleri yöneten bir yazılım ve bunu çalıştıran bilgisayardır.

Remote bridge : Uzak köprüsü. WAN linkleri yoluyla farklı yerlerdeki ağ bölümlerini fiziksel olarak birbirine bağlayan köprü.

Repeater : Tekrarlayıcı. TRafiği bir ağ bölümünden diğerine rastgele ileten ağ cihazı.

Replication : Kopyalama. Bir şeyin kopyasını çıkarma işlemi. Internet'te, tümüyle kopyalanarak ayna site denen başka bir siteye yerleştirilmiş Web sitesi. Lotus Notes gibi groupware ürünleri kullanılarak kopyalama, bir sunucudan diğerine periyodik olarak yapılır.

Resolution : Çözünürlük. Bir monitörün içerdiği piksel sayısı. Bir görüntünün keskinliği, ekranın çözünürlüğüne bağlıdır.

Response time : Cevap süresi. Bir bilgisayarda bir sorgunun veya talebin bitmesi ile cevabın alınmaya başladığı an arasında geçen süre.

Return on investment (ROI) : Yatırımın geri dönüşü. Bir yatırımda kullanılan paranın, kar veya maliyet tasarrufu şeklinde dönüşü.

RF (Radio frequency) : Telsiz frekansı. Telsiz iletişimine uygun frekansları gösterir. Kablolü TV ve yayın ağları RF teknolojisini kullanırlar.

Ring : Halka. Mantıksal devre topolojisinde iki veya daha fazla istasyonun birbirine bağlanması. Bilgi aktif istasyonlar arasında gider gelir.

Ring group : Halka grubu. Tek köprülü bir Token Ring ağının parçası olan bir veya daha fazla router üzerindeki Token Ring arabirimleri topluluğu.

Ring topology : Halka topolojisi. Tek bir kapalı çevrim oluşturmak için, tek yönlü iletim bağlantıları tarafından birbirine bağlanmış bir dizi tekrarlayıcıyı içeren ağ topolojisi.

RISC (reduced instruction set computer) : Daha az sayıda bilgisayar komut tipini işlemek üzere tasarlanmış işlemci. Yüksek hızlarda çalışırlar.

RMON (Remote monitoring) : Uzaktan izleme. Bir ağ yöneticisinin, bir grup dağıtık LAN'ı birbirine ve merkeze bağlayan T-1/E-1 ve T-2/E-2 bağlantılarını izlemesini, analiz etmesini ve arızalarını tespit edip gidermesini sağlayan standart bilgileri verir.

ROM (read only memory) : Sadece okunabilen bellek. Geçici olmayan bellek. İşlemci tarafından okunabilir, ancak üzerine yazılamaz.

Root directory : Temel dizin. Hiyerarşik veya ağaç yapısında düzenlenmiş bir bilgisayar dosya sisteminde, bütün diğer dizinleri içeren ana dizin.

Route : Yol. Ağ üzerinde yol.

Route map : Yol haritası. Yönlendirme alanları arasında yeniden dağıtılan yolları kontrol etme yöntemi.

Router : Birden fazla ağı birbirine bağlayan cihaz; ağlar arasında paketleri akıllı bir şekilde

yönlendirir.

Routing : Hedef bilgisayara doğru bir yol bulma işlemi.

Routing domain : Yönlendirme alanı. Uç sistemler ve ara sistemler grubu, aynı yönetim kuralları altında çalışır.

Routing metric : Yönlendirme ölçüsü. Bir yolun diğerinden daha iyi olduğunu belirleyen yönlendirme algoritması tarafından kullanılan yöntem.

Routing protocol : Yönlendirme protokolu. Belirli bir yönlendirme algoritmasının kurulumu ile yönlendirmeyi tamamlayan protokol.

Routing table : Yönlendirme tablosu. Belirli ağ hedeflerine giden yolların bulunduğu, router veya başka ağ cihazlarında saklanan tablo.

RS-232 : Popüler fiziksel katman arabirimi.

SAN (Storage Area Network) : Depolama alanı ağı. Büyük ağ kullanıcılarına hizmet vermek üzere veri sunucuları ile birlikte farklı tipte veri depolama cihazını birbirine bağlayan, özel amaçlı, yüksek hızlı bir ağ.

Satellite communication : Uydu iletişimi. Dünya üzerindeki çeşitli istasyonlar arasında veri iletişimi sağlamak için dünya yörüngesindeki uyduların kullanılması.

Scalability : Ölçeklenebilirlik. Bir uygulama veya ürünün, değişik boyutlardaki kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayabilmesi.

Scanner : Tarayıcı. Basılı dokümanlardaki resimleri, bilgisayarda işleyebilmek ve ekranda gösterebilmek amacıyla tarayan cihaz.

Script : Bilgisayar programcılığında, bilgisayar işlemcisi tarafından değil başka bir program tarafından kullanılan bir dizi komut veya program.

SCSI (Small Computer System Interface) : Küçük Bilgisayar Sistem Arabirimi. Bilgisayarın çevre birimleri ile iletişimini sağlayan ANSI standardında elektronik arabirim.

Search engine : Arama motoru. İnternet'te istenen bilgileri aramak için kullanılan arama motorunun üç bölümü vardır. Örumcek denen bölümü, aramak için girdiği web sitesinin diğer sayfalarını da bulmak ve okumak için linkleri kullanır. Bir başkası, okunabilen sayfalardan oluşturulan büyük bir indeks yaratır. Üçüncüsü ise, sizin talep ettiğiniz bilgiyi alır, indeksle karşılaştırır ve bulunduğu sonuçları size sunar.

Security management : Güvenlik yönetimi. OSI ağlarının yönetimi için ISO tarafından belirlenmiş olan beş ağ yönetim kategorisinden biri. Güvenlik yönetimi alt sistemi, ağ kaynaklarına erişimi kontrol eder.

Seed router : Çekirdek yönlendirici. Ağ numarası veya kablo dizisi, port'unda tanımlanmış olan, AppleTalk ağı üzerindeki bir router.

Segment : Bölüm. **1)** Köprüler, router'lar veya anahtarlarla sınırlanmış olan ağın bir bölümü. **2)** Bir veri yolu topolojisi kullanılan LAN'da, tekrarlayıcılarla diğer bölümlere sık sık bağlanan sürekli bir elektronik devre. **3)** TCP spesifikasyonunda, tek bir iletim katman birimini tanımlamak için kullanılır.

Serial transmission : Seri iletim. Veri karakter bit'lerinin tek bir kanal üzerinden sırayla iletildiği veri iletim yöntemi.

Server : Sunucu. **1)** Aynı veya farklı bilgisayarlarda bulunan uygulamalara servis sunan bir bilgisayar programı. **2)** Sunucu programının çalıştığı bilgisayar. **3)** İstemci/sunucu yapıda, istemci PC'lere dosya erişimi, baskı kuyruğu veya uzaktan uygulama çalıştırma gibi servisler sunan bir ağ noktası.

Session : Oturum. İki veya daha fazla ağ noktası arasındaki iletişim işlemleri.

Session layer : Oturum katmanı. OSI referans modelinin 5. katmanı. Uygulamalar arasında oturumu başlatır, yönetir ve bitirir. Sunu katmanındaki cihazlar arasında da veri değişimini yönetir.

Set-top box : TV cihazının Internet'te kullanılması ve sayısal TV yayınlarını alabilmesini sağlayan cihaz.

Shareware : Kullanıcının ihtiyaçlarını tanınması ve daha sonra ödeme yapması amacıyla ücretsiz dağıtılan program.

Signaling : İşaretleşme. İletişim amacıyla fiziksel bir ortamdan bir iletişim işareti gönderme işlemi.

Signaling packet : İşaretleşme paketi. Başka bir cihazla iletişim kurmak isteyen ATM ağına bağlı bir cihazın gönderdiği paket.

Simplex : Alıcı ve verici istasyon arasında, sadece tek yönlü iletişim yapabilme özelliği.

Single mode fiber : Tek modlu fiber. Işığın sadece tek bir açıdan girmesine izin veren dar çekirdekli fiber optik kablolu. Çok modlu fiberden daha yüksek bant genişliğine sahiptir, fakat lazer gibi dar bir spektruma sahip ışık kaynağı gerektirir.

Smart card : Üzerinde gömülü olarak veri yüklü bir mikroyonga bulunan, kredi kartı boyutlarında plastik kart. Periyodik olarak doldurulabilen kart, telefon görüşmelerinde, para ödemelerinde ve benzeri uygulamalarda kullanılıyor.

SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) : Elektronik posta servisi sunan Internet protokolu.

SNA (Systems Network Architecture) : IBM tarafından 1970'lerde geliştirilen, büyük, karmaşık ve zengin özellikleri bulunan bir ağ mimarisidir.

SNMP (Simple Network Management Protocol) : Özellikle TCP/IP ağlarında kullanılan ağ yönetim protokolu. Ağ cihazlarının izlenmesi ve kontrolünü, konfigürasyonların, istatistik işlemlerinin, performansın ve güvenliğin yönetimini sağlar.

Socket : Yuva. **1)** Bir ağ cihazında, uç nokta ile iletişim için çalıştırılan yazılım yapısı. **2)** AppleTalk ağına bağlı bir ağ noktasındaki adreslenebilirlik.

Socket 7 : Intel Pentium işlemcinin ana karta takılma biçimini tanımlar.

SOHO (Small Office Home Office) : Küçük ofis/ev ofisi. Bilgi teknolojisinde, küçük işyerlerini ve ev ofislerini tanımlayan terim.

Source code : Kaynak kod. Kaynak kodu ve nesne kodu, bir program kodunun derlenmeden önceki ve sonraki durumunu gösterir. Kaynak kod, bir programcının bir editor programı kullanarak yazdığı program komutlarını içerir. Bu kod derlenerek nesne kodu haline getirilir.

Spam : Internet üzerindeki istenmeyen e-postalar.

Span : İki sayısal nokta arasında tamamen duplex sayısal iletişim hattı.

Speech recognition : Ses tanıma. Bir makine veya yazılımın ses komutlarını anlama özelliği.

SQL (Structured Query Language) : Bir veritabanından bilgi almak ve güncellemek için kullanılan standart bir programlama dili.

SSL (Secure Sockets Layer) : Ağ üzerindeki mesaj iletişiminin güvenliğinin yönetimi için Netscape tarafından oluşturulmuş bir program katmanı.

Stack : Yığın. **1)** TCP/IP, sıkça bir "yığın" olarak gösterilir. Veri değiş tokuşunda hem istemci hem de sunucu tarafında bütün veri geçişlerinin yapıldığı katmanlar (TCP, IP ve diğerleri). **2)** Programcılıkta, yönetilmesi gereken ihtiyaçların saklandığı veri alanı veya tampon bellektir.

Stackable hub : İstiflenebilir hub. Genişleyebilen bir yığın şeklinde üst üste dizilebilmek ve

birbirine bağlanabilmek için tasarlanmış hub'lar.

Star topology : Yıldız topolojisi. Ağ üzerindeki bir uç noktanın, noktadan noktaya bağlantılarla anahtarlandığı ortak bir merkeze bağlanması şeklindeki ağ yapısı.

Static route : Statik yönlendirme. Konfigürasyonu bir yönlendirme tablosuna girilmiş yönlendirme biçimi.

Statistical multiplexing : İstatistik çoklama. Bir çok mantıksal kanaldan gelen bilginin tek bir fiziksel kanal üzerinden iletilmesini sağlayan teknik. Bant genişliği sadece aktif kanallara ayrılır.

Store and forward packet switching : Saklayan ve ileten paket anahtarlama. Frame'lerin özel port'lara gönderilmeden önce işlendiği paket anahtarlama tekniği.

Streaming media : İnternet üzerinden videonun sıkıştırılarak gönderilmesini ve ulaştığı noktada kullanıcılar tarafından seyredilmesini sağlayan ortam.

Subchannel : Alt kanal. Ayrı iletişim kanalları yaratmak için frekanslara göre ayrılmış alt bölümler.

Subinterface : Alt arabirim. Tek bir fiziksel arabirimdeki pek çok sanal arabirimden biri.

Subnet address : Alt ağ adresi. Alt ağ maskesi tarafından alt ağ olarak tanımlanan, IP adresi bölümü.

Subnet mask : Alt ağ maskesi. Alt ağ adresi için kullanılan IP adresinin bit'lerini göstermek için IP'de kullanılan 32-bit adres maskesi.

Subnetwork : Alt ağ. **1)** IP ağlarında, belirli bir alt ağ adresini paylaşan ağ. **2)** OSI ağlarında, tek bir yönetim alanının kontrolü altında olan ve tek bir ağ erişim protokolünü kullanan, uç ve ara sistemler topluluğu.

Surf : Sörf. İnternet'te belirli bir plana bağlı olmadan serbest bir biçimde gezinmek.

Switch : Anahtar. Her frame'in hedef adresine dayanarak frame'leri filtreleyen ve ileten ağ cihazı. Anahtar, OSI modelinin veri bağlantı katmanı olarak çalışır.

Switched LAN : Anahtarlı yerel ağ. LAN anahtarları ile oluşturulmuş yerel ağ.

Synchronous transmission : Senkron iletişim. Çok dakik bir şekilde iletilen sayısal işaretleri belirtir.

T1 : Servis sağlayıcıları İnternet'e bağlamakta kullanılan T1 hattının hızı 1.544 Mbps'dir.

T3 : İnternet servis sağlayıcılar tarafından kullanılan T3 hattının hızı 44.736 Mbps'dir.

Tag switching : Etiket anahtarlama. Ağ katmanı (3. katman) yönlendirmesi ile veri link katmanı anahtarlama entegre eden, ağ çekirdeğinde ölçeklenebilir ve yüksek hızlı anahtarlama sağlayan, yüksek performanslı paket iletme teknolojisi.

TCP (TRansmission Control Protocol) : İnternet üzerinde bilgisayarlar arasında mesaj birimleri biçiminde veri göndermek için, İnternet Protokolü (IP) ile birlikte kullanılan bir protokol.

TCP/IP (TRansmission Control Protocol/İnternet Protocol) : İnternet'in temel iletişim dili veya protokolü. İnternet ve extranet gibi özel ağlarda da iletişim protokolü olarak kullanılır.

TDM (time-division multiplexing) : Tek bir iletişim hattı veya kanalı üzerinde iletişim için düzenlenen çeşitli işaretlerin düzeni. Her bir işaret, süresi çok kısa olan çeşitli bölümlere ayrılır.

Telecommunication : İletişim. Telefon ağları üzerinden yapılan iletişim (genellikle bilgisayarları da kapsar).

Telephony : Telefona bağlı cihazlar kullanan farklı taraflar arasında ses, faks veya diğer bilgilerin elektronik iletişimle birleştirildiği teknoloji.

Telnet : İzin verdikleri ölçüde başkalarının bilgisayarına erişme yolu. Uzaktaki bilgisayarlara erişmek için, bir komut ve onun altındaki TCP/IP protokolü.

Terabit : Veri iletişim hızı ölçü birimi, 1 trilyon bit.

Terabyte : Bilgisayarın depolama alanı ölçü birimi, 2'nin 40. kuvveti, bin adet milyar byte.

Terminal : 1) Veri iletişimde, iletilen bir işareti bir uçta (alıcı veya verici) sona erdiren cihaz. **2)** Telefonda, bilgisayar ve modem arasında DTE-to DCE (Data Communications Equipment) iletişimdeki bilgisayar ucunu tanımlayan DTE (Data Terminal Equipment) terimi. **3)** Bilgisayarda, bir ana bilgisayarın veya başka bir bilgisayarın aklını kullanan, üzerinde hiç yazılım olmayan veya küçük bir yazılım bulunan, çoğunlukla bir klavye ve monitörden oluşan cihaz, aptal terminal de denir. **4)** Bazen, bir ağa bağlanan herhangi bir kişisel bilgisayar ve iş istasyonu içinde kullanılır.

Terminal adapter (TA) : Terminal kartı. Bir bilgisayar ve ISDN hattı arasındaki donanım arabirimi.

Terminal emulation : Bir kişisel bilgisayarın, özel bağlantı arabirimleri ile bir ana bilgisayara veya başka bir bilgisayara bağlanmak için aptal terminal gibi davranabilme özelliği.

Terminal server : Terminal sunucusu. Terminalleri ortak bir bağlantı noktasından yerel veya geniş alan ağlarına bağlayan sunucu.

Thin client : İnce istemci. NetPC veya Network Computer (NC) için kullanılan terim. Bu cihazlar merkezi olarak yönetilmek üzere temel konfigürasyonu oluşturacak parçalarla tasarlanmışlardır, CD sürücü, disket sürücüsü ve genişleme yuvaları bulunmaz.

Throughput : 1) Bilgisayar teknolojisinde, bilgisayarın belli bir sürede yaptığı iş. **2)** Veri iletişimde, bir yerden başka bir yere belli bir sürede taşınan veri miktarı.

Thumbnail : Grafik tasarımcılar ve fotoğrafçılar tarafından büyük bir resmin küçültülmüş haline denir.

Timeout : Başka bir ağ cihazından belirli bir sürede cevap bekleyen ağ cihazının bu cevabı alamaması durumunda oluşan olay. Sonunda ya bilgi yeniden gönderilmeye çalışılır, ya da iki cihaz arasındaki bağlantı koparılır.

Token ring : IBM tarafından geliştirilmiş ve desteklenen jeton (token) geçişli yerel ağ. Token Ring, bir halka topolojisi üzerinde 4 veya 16 Mbps'de çalışır.

Topology : Topoloji. Bir kurumsal ağda, ağ noktalarının ve ortamın fiziksel olarak düzenlenmiş hali.

TRackball : İz topu. Pek çok taşınabilir bilgisayarda kullanılan bilgisayar imleci kontrol cihazıdır. Aslında mouse'un ters dönmüş halidir.

TRafic management : TRafik yönetimi. Çakışmayı engelleme, ağ trafiğini şekillendirip yönlendirme teknikleri.

TRafic policing : TRafiği yönlendirme. Belirli bir bağlantıdan geçen trafiği ölçüp, onu o bağlantı için uygun bir konuma çekme işlemi.

TRafic shaping : TRafil şekillendirmek. Bir ağı tıkayacak olan ani dalgalanmaları sınırlandırmak için kuyrukları kullanmak.

TRansaction : İşlem. Bir dizi bilgi alışverişi.

TRansducer : Enerjiyi bir biçimden diğerine çeviren elektronik cihaz. En iyi örnekleri mikrofoniarda, hoparlörlerde ve antenlerde görülür.

TRansfer rate : Tarnsfer hızı. Belirli bir sürede bir yerden başka bir yere iletilen sayısal veri miktarı

TRansport layer : Taşıma katmanı. OSI referans modelinin 4. katmanı. Bu katman iki nokta arasında güvenli bir iletişim ihtiyacını karşılar.

TRee topology : Ağaç topolojisi. Veri yolu topolojisine benzer bir topoloji. Yalnız ağaç topolojisi birden fazla ağ noktasını taşıyan dalları içerir.

TRunk : Telefon sistemlerinde, iki santral anahtarlama sistemi arasında birçok veri ve ses kanalı taşıyan bir hat.

Tunneling : Özel güvenli bir ağın parçası olarak Internet'i kullanmak. "Tünel", belirli bir şirketin mesaj ve dosyalarının Internet üzerinde taşındığı belirli bir yoldur.

Twisted pair : Bükümlü çift. Evde veya işyerinde bilgisayarları telefon hattına bağladığımız sıradan bakır kablo. Kabloların birbirini manyetik olarak etkileyerek yarattıkları hat gürültüsünü azaltmak için, bir kılıf içine birbirine sarılarak yerleştirilirler.

UART (Universal Asynchronous Receiver/TRansmitter) : Bir bilgisayar arabirimini kontrol etmek için seri cihazlara takılan programlanabilir yonga.

Unicast : Ağdaki tek bir hedefe gönderilen mesaj.

Unicast address : Tek bir ağ cihazını gösteren adres.

UNIX : Interaktif zaman paylaşımli bir sistem olarak 1969'da Bell laboratuvarlarında geliştirilmiş bir işletim sistemi.

Uplink : Uydu iletişimde downlink, uydudan yer istasyonuna veya alıcıya yapılan bağlantıdır. Uplink ise yer istasyonundan uyduya yapılan bağlantıdır.

Uploading : Bir sistemden diğerine, çoğunlukla da büyük bir sisteme yapılan dosya transferi.

UPS (uninterruptible power supply) : Kesintisiz Güç Kaynağı - KGK. Elektrik enerjisi kesildiğinde sisteminizin en azından kısa bir süre de olsa çalışmasını sağlayan cihaz. Ayrıca sisteminizi güç dalgalanmalarına karşı da korur.

URL (Universal Resource Locator) : Internet üzerinden ulaşılacak bir dosyanın adresi. Bu adres bir Web sayfasını, bir görüntü dosyasını, CGI uygulaması veya Java applet'i gibi bir programı ve HTTP tarafından desteklenen herhangi bir dosyayı gösterebilir.

Utility : Yardımcı yazılım. Bilgisayarda, işletim sisteminin sağladıklarına ek özellikler getiren küçük program.

UTP (unshielded twisted-pair) : En çok kullanılan bakır telefon kablosu.

V.24 : DTE ve DCE arasındaki fiziksel bir katman arabirimi için ITU-T standardı.

V.32 : 4.8 veya 9.6 Kbps hızlarda çift yönlü veri iletişimini sağlamak için ITU-T standardı seri hat protokolu.

V.32bis : V.32'yi 14.4 Kbps hızına genişleten ITU-T standardı.

V.34 : Seri bir hat protokolunu belirleyen ITU-T standardı. V.34, 28.8 Kbps hızını ve gelişmiş veri sıkıştırma tekniğini de içererek V.32 standardını genişletiyor.

V.35 : Bir ağ erişim cihazı ile bir paket ağı arasındaki iletişim için kullanılan senkron, fiziksel katman protokolunu tanımlayan ITU-T standardı. V.35 daha çok Avrupa ve ABD'de kullanılır, 48 Kbps hız sağlar.

V.42 : V.32 ve V.32bis ile aynı iletişim hızı ve aynı standartları kullanır. Fakat daha iyi bir hata düzeltmeye sahiptir, o nedenle daha güvenli bir standarttır.

VAR (value added reseller) : Değer Katan Satıcı. Bilgisayar sektöründe, var olan bir ürünü alıp, ona özel bir uygulama gibi değerler katarak, farklı bir paket olarak satan kurum.

Virtual circuit : Sanal devre. İki ağ cihazı arasında güvenli bir iletişim oluşturmak için kurulan mantıksal devre. Sanal devreler, Frame Relay ve X.25'de kullanılırlar. ATM'de sanal devreye sanal kanal denir.

Virtual Private Network (VPN) : Sanal özel ağ. Herkese açık olan iletişim altyapısını kullanan özel bir veri ağıdır. Tünel protokolu ve çeşitli güvenlik prosedürleri ile izinsiz girişlere karşı korunur.

VLAN (Virtual LAN) : Sanal yerel ağ. Birçok farklı ağ bölümüne dağılmış olan, ancak aynı kabloya bağlıymışlar gibi birbiri ile iletişim kurmaları sağlanan, bir veya birkaç yerel ağ üzerindeki cihazlar grubu.

Voice over IP (VoIP) : IP üzerinde ses. IP (Internet Protocol) protokolunu kullanarak ses bilgisinin yayılmasını yönetme özellikleri.

VRML (Virtual Reality Modeling Language) : Sanal gerçeklik modelleme dili. Üç boyutlu görüntü dizilerini tanımlayan ve kullanıcılarının onlarla etkileşim içinde olmasını sağlayan bir dil.

WAP (Wireless Application Protocol) : Kablosuz uygulama protokolu. İnternet erişiminde kullanılan cep telefonu ve telsiz alıcısı gibi kablosuz cihazların kullanımını standartlaştırmak için bir dizi iletişim protokolunu içeren spesifikasyon.

White paper : Beyaz sayfa. Bir kurumun durumunu, felsefesini, ürünlerinde kullandığı teknolojileri açıklayan makale türü yazılar.

Wide Area Network (WAN) : Geniş alan ağı. Coğrafi olarak büyük bir alana yayılmış olan iletişim ağı.

Wildcard character : Bir veya birkaç karakterin yerine kullanılan özel bir karakter. Bu tür bir karakter olarak daha çok (*) işareti kullanılmaktadır.

WinSock (Windows Socket Interface) : Pek çok uygulamanın İnternet bağlantısını kullanmasına ve paylaşmasına izin veren bir yazılım arayüzü.

Wire speed : Kablo hızı. Bir iletişim teknolojisinin fiziksel bir kabloda sağladığı veri transfer hızı.

Wireless : Kablosuz. Bir işareti kablo yerine atmosfer ortamını kullanarak taşıyan elektromanyetik dalgalarla yapılan iletişim.

Wiring closet : Kablolama odası. Bir veri veya ses ağının kablolanması için kullanılan özel tasarımı oda.

Workflow : İş akışı. Bir iş prosesinin her bir adımındaki görevler, prosedürel adımlar, gerekli bilgi giriş çıkışı ve araçlardan oluşur. Bir iş prosesinin analizinde ve yönetilmesindeki iş akış yaklaşımı, dokümanlara, veriye ve veritabanına odaklanan nesne yönelimli bir yaklaşımla birleştirilir. Genel olarak iş akışı yönetimi, dokümanlardan çok proseslere odaklanır.

Workgroup : Çalışma grubu. Birbirleri ile veri alışverişi ve iletişim için tasarlanmış olan yerel bir ağdaki iş istasyonları ve sunucular topluluğu.

Workgroup switching : Çalışma grubu anahtarlama. Ethernet ve CDDI veya FDDI arasında yüksek hızlı çevirici köprüleme ile Ethernet ağları arasında yüksek hızlı (100 Mbps) şeffaf köprüleme sağlayan anahtarlama yöntemi.

Workstation : İş istasyonu. 1) Kişisel bilgisayardan daha hızlı ve daha kapasiteli olan ve tek kullanım hedeflenerek tasarlanmış olan bilgisayar. 2) Bazen ana bilgisayara bağlı bilgisayarlar için de kullanılır.

World Wide Web (WWW) : Bir browser gibi istemci uygulamaları kullanılarak bağlanılan ve çeşitli servisler sunan, İnternet sunucularının oluşturduğu büyük ağ.

WORM (Write once read many) : Daha sonra kopyaları alınmak üzere, bir kere yazım yapılabilen

CD-ROM diski.

WYSIWYG (what you see is what you get) : Ne görürsen onu alırsın. Yazılım geliştiricinin bir arabirim veya doküman oluştururken sonucunu bire bir görmesini sağlayan editor programı.

XML (Extensible Markup Language) : İnternet üzerinde bilgiyi paylaşabilmek için ortak bir bilgi formatı yaratma yolu. HTML diline benzer.

Taken from: <http://www.isfikri.com>